

www.e-rara.ch

**R.P. Benedicti Pererii Valentini, E Societate Iesv: Commentariorvm Et
Disputationvm in Genesim Tomi Quatuor ...**

Perera, Benet

[Coloniae Agrippinae], Anno M.DCI.

Zentralbibliothek Zürich

Persistent Link: <https://doi.org/10.3931/e-rara-144074>

Caput XXXVIII. Memoratur coniugium Iudae cum muliere Chananaea; ...

www.e-rara.ch

Die Plattform e-rara.ch macht die in Schweizer Bibliotheken vorhandenen Drucke online verfügbar. Das Spektrum reicht von Büchern über Karten bis zu illustrierten Materialien – von den Anfängen des Buchdrucks bis ins 20. Jahrhundert.

e-rara.ch provides online access to rare books available in Swiss libraries. The holdings extend from books and maps to illustrated material – from the beginnings of printing to the 20th century.

e-rara.ch met en ligne des reproductions numériques d'imprimés conservés dans les bibliothèques de Suisse. L'éventail va des livres aux documents iconographiques en passant par les cartes – des débuts de l'imprimerie jusqu'au 20e siècle.

e-rara.ch mette a disposizione in rete le edizioni antiche conservate nelle biblioteche svizzere. La collezione comprende libri, carte geografiche e materiale illustrato che risalgono agli inizi della tipografia fino ad arrivare al XX secolo.

Nutzungsbedingungen Dieses Digitalisat kann kostenfrei heruntergeladen werden. Die Lizenzierungsart und die Nutzungsbedingungen sind individuell zu jedem Dokument in den Titelnformationen angegeben. Für weitere Informationen siehe auch [Link]

Terms of Use This digital copy can be downloaded free of charge. The type of licensing and the terms of use are indicated in the title information for each document individually. For further information please refer to the terms of use on [Link]

Conditions d'utilisation Ce document numérique peut être téléchargé gratuitement. Son statut juridique et ses conditions d'utilisation sont précisés dans sa notice détaillée. Pour de plus amples informations, voir [Link]

Condizioni di utilizzo Questo documento può essere scaricato gratuitamente. Il tipo di licenza e le condizioni di utilizzo sono indicate nella notizia bibliografica del singolo documento. Per ulteriori informazioni vedi anche [Link]

B E N E D I C T I
P E R E R I I C O M M E N T A
R I A I N C A P V T T R I G E
S I M V M O C T A V V M
 Genesis.

A R G V M E N T V M.

Memoratur coniugium Iudæ cum muliere Chananæa; & in filios inde natos Dei vindicta: incestus præterea Thamar cum focero suo Iuda, & mira duorum filiorum eius procreatio.

1 **E**odem tempore descendens Iudas à fratribus
 2 suis, diuertit ad virum Odollamitem, nomine
 3 Hiram. Viditq; ibi filiam hominis Chananæi, voca-
 4 bulo Sue: & accepta vxore, ingressus est ad eam.
 5 Quæ concepit, & peperit filium, & vocauit nomen
 6 eius Her. Rursumq; concepto fœtu, natum filium vo-
 7 cauit Onan. Tertium quoque peperit, quem appella-
 8 uit Sela, quo nato, parere vltra cessauit. Dedit au-
 9 tem Iudas vxorem primogenito suo Her, nomine
 10 Thamar. Fuit quoque Her, primogenitus Iudæ, ne-
 11 quam in conspectu Domini: Et ab eo occisus est. Di-
 12 xit ergo Iudas ad Onan filium suum: Ingredere
 13 ad vxorem fratris tui, & sociare illi, vt suscites
 14 semen fratri tuo: Ille sciens non sibi nasci filios, in-
 15 troiens ad vxorem fratris sui, semen fundebat in
 16 terram, ne liberi patris nomine nascerentur. Et id-
 17 circo percussit eum Dominus, quod rem detestabi-
 18 lem faceret. Quamobrem dixit Iudas Thamar nu-
 19 rui suæ: Esto vidua in domo patris tui, donec cres-
 20 cat Sela filius meus: timebat enim ne & ipse more-
 21 retur, sicut fratres eius. Quæ abiit, & habitauit in
 22 domo patris sui. Euolutis autem multis diebus, mor-
 23 tua est filia Sue, vxor Iudæ: qui post luctum conso-
 24 latione suscepta, ascendebat ad tonsores ouium sua-
 25 ram, ipse & Hiras opilio gregis Odollamites in
 26 Thamnas. Nunciatumq; est Thamar quod Socer
 27 illius ascenderet in Thamnas ad tondendas oues.
 Quæ depositis viduitatis vestibus, assumpsit theri-
 strum: & mutato habitu, sedit in biuio itineris,
 quod ducit Thamnam: eo quod creuisset Sela, &
 & non eum accepisset maritum. Quam cum vidisset
 Iudas, suspicatus est esse meretricem: operuerat
 enim vultum suum ne agnosceretur. Ingressusq;
 ad eam ait: Dimitte me vt coeam tecum: nesciebat
 enim quod nurus sua esset. Quæ respondente: Quid
 dabis mihi vt fruaris concubitu meo? dixit: Mittam
 tibi hædum de gregibus. Rursumq; illa dicente. Pa-
 tiar quod vis, si dederis mihi arrhabonem, donec
 mittas quod polliceris. At Iudas: Quid tibi vis pro
 arrhabone dari? Respondit: Annulum tuum, & ar-
 millam, & baculum quem manu tenes. Ad vnum i-

gitur coitum mulier concepit: & surgens abiit: de-
 positog; habitu quem sumpserat, induta est vidui-
 tatis vestibus. Misit autem Iudas hædum per pa-
 storem suum Odollamitem, vt reciperet pignus, quod
 dederat mulieri: qui cum non inuenisset eam, i nter-
 rogauit homines loci illius: Vbi est mulier quæ sede-
 bat in biuio? Respondentibus cunctis: Non fuit in lo-
 co isto meretrix. Reuersus est ad Iudam, & dixit ei:
 Non inueni eam: sed & homines loci illiusdixerunt
 mihi, nunquam sedisse ibi scortum. Ait Iudas: Ha-
 beat sibi, certè mendacij arguere nos non potest: ego
 nisi hædum quem promiseram: & tu non inuenisti
 eam. Ecce autem post tres menses nunciauerunt Iu-
 da, dicentes, Formicata est Thamar nurus tua, & vi-
 detur vt erus illius intumescere. Dixitq; Iudas: Pro-
 ducite eam vt comburatur. Quæ cum duceretur ad
 pœnam, misit ad focerum suum, dicens: De viro, cu-
 ius hæc sunt, concepi: cognosce cuius sit annulus, &
 armilla, & baculus. Qui agnitis muneribus, ait: Iu-
 stior me est: quia non tradidi eam Sela filio
 meo. Attamen vltra non cognouit eam. Instante au-
 tem partu, apparuerunt gemini in vtero: atque in
 ipsa effusione infantium, vnus protulit manum: in
 qua obstetrix ligauit coccinum, dicens: Iste egredie-
 tur prior. Illo verò retrahente manum, egressus est
 alter: dixitq; mulier: Quare diuisa est propter te
 maceria? Et ob hanc causam vocauit nomen eius
 Phares. Postea egressus est frater eius, in cuius manu
 erat coccinum: quem appellauit Zara.

P R A E F A T I O.

ANte alia dignum quæri videtur, cur Moses
 qui proximè orsus fuerat historiã Ioseph,
 mox eam, abrupto narrationis filo, omit-
 tens, interposuerit historiã coniugij Iudæ, &
 generationis filiorum eius: præsertim autem, cum
 de nullo aliorum filiorum Iacob, nisi de Ioseph,
 Moses talia commemorauerit. Verùm scire con-
 uenit, vt hanc historiã scriberet Moses, causam
 fuisse nobilitatem tribus Iuda, super alias om-
 nes populi Hebræi tribus, ex qua scilicet tot tan-
 tiq; Reges, atque adeo Messias ipse, generandi
 erant: cuius admirabilis prima origo ex incestu
 nurus cum focero, primaq; filiorum, non sine
 miraculo, generatio, visa est Mosi haudquaquam
 reticenda. Nec ad eam historiã memoriã pro-
 dendam, non diuino consilio, & prouidentia in-
 citatus est Moses: nimirum eius contemplatio
 plurimum valere debebat ad deprimendam Iu-
 dæorum arrogantiam, de sui generis claritate
 mendaciter gloriantiu, quorum tamen prima ge-
 neris primordia foedissima, & sanè quàm puden-
 da, & probrosa fuerunt. Non puduit eos dicere
 Christo Domino nostro, vt est in Euangelio Io-
 annis capite octauo: Nos semen Abraham sumus, & ne-
 mini seruiuimus vnquam. Et paulo infra: Nos ex fornicatione
 non sumus nati: Sed vtrumque apertum fuit &
 insigne mendacium. Nam & sapissimè serui-
 erunt gentibus, tam vicinis, quàm longinquis; &
 prima nobilissimæ tribus eorum origo, ex alieni-
 gena muliere fuit, & ex incestu nurus cum fo-

I
 Cur Mo-
 ses, histo-
 riam ince-
 stus Tha-
 mar cum
 Iuda, scri-
 ptis pro-
 dere vo-
 luerit.

cero. Valet etiam id ad commendandam Christi Domini humilitatem, qui ut pro peccatoribus turpissima morte affici, ita ex turpissimis peccatoribus secundum carnem genus ducere non erubuit. Sunt praeterea quaedam in hac Historia permira, & cognitu salubria, & memoratu dignissima. Sed cur statim post inchoatam historiam Ioseph, hanc subtexuit Moses? Videlicet quae narrantur in hoc capite trigesimo octavo, ea post venditionem Ioseph supra expositam euenerunt. Moses itaque volens ordinem sequi temporis, quo res gesta erat, narrata venditione Ioseph, proximè Historiæ huius expositionem adiunxit: maximè verò, quòd postea historia Ioseph, usque in finem libri continenter fermè pertenda erat.

PRIMA DISPUTATIO.

Super quæstione perardua, & admodum perplexa, de tempore quo euenerunt quæ narrantur hoc Capite.

Super illis verbis,

Verf. 1.
2. & c.

Eodem tempore descendens Iudas à fratribus suis, diuertit ad virum Odollamitem, nomine Hiram. Vidit q̄ ibi filiam hominis Chanaanæ, vocabulo sua, & accepta vxore ingressus est ad eam, & c.

2

Illa verba: *Eodem tempore descendens Iudas à fratribus, & c.* obscurissimã, & implicatissimam quæstionem continent. Nam illud, *Eodem tempore*, significat circa tempus, quo venditus est Ioseph: idque duplicem habere intellectum potest, vel paulò ante venditionem Ioseph, vel post. Quæritur an quæ narrantur hoc capite, euenerint ante venditionem Ioseph, an post. Verùm duo antè constituenda sunt, quæ pro veris, & certis haberi debent. Primò ponendum est, quæ narrantur hoc capite trigesimo octavo gesta esse ante ingressum Iacob cum omni familia sua in Aegyptum. Hoc enim dupliciter manifestum est; tum quia quæ narrantur hoc capite, acta sunt in terra Chanaan, ad quam utique Iuda post ingressum cum patre suo in Aegyptum, nequaquam est regressus: tum etiam quia memoratur infra Genes. 46. Iudas intrasse in Aegyptum, cum duobus filijs suis Phares & Zara; horum autem generatio narratur in fine huius capituli. Illud quoque ponatur hic tanquam certum, à tempore, quo venditus est Ioseph, ad id temporis, quo Iacob intrauit Aegyptum, vocatus ab ipso Ioseph, præterisse annos tres & viginti. Etenim Ioseph sexdecim natus annos est venditus, Genes. 37. cum autem Iacob intrauit Aegyptum, agebat Ioseph ætatis annum trigessimum nonum, quod ex capite quadragesimo primo, & quadragesimo quinto Genes. planè colligitur. Illic enim dicitur Ioseph fuisse triginta annorum, cum à Rege præpositus est Aegyptum. Inde secuti sunt septem anni vber-tatis: Et post hos, septem alij sterilitatis, & famis; quorum secundo anno, qui fuit trigessimus nonus Ioseph, Iacob vocatus à Ioseph, intrauit

Quantū temporis interfluxerit inter venditionem Ioseph & ingressum Iacob in Aegyptum. Genes. 41.

Aegyptum, ut traditur Genes. 45. A tempore itaque venditionis Ioseph, usque ad tempus ingressus Iacob in Aegyptum, fluxere viginti tres anni. Sed hisce duabus sententijs constitutis, reuertamur ad propositam quæstionem.

Quærebatur supra, an quæ narrantur hoc capite trigesimo octavo euenerint ante venditionem Ioseph, an post: utrumcumque enim dicatur, magnis id est implicatum difficultatibus. Nam si antè; cur non etiam antè Moses exposuit hanc historiam? Id enim exigebat ratio temporis, idque poscebat rectus scribendæ historiæ ordo, atque id si fecisset Moses, inchoatam historiam Ioseph non statim interrupisset: sed, quod erat aptius & commodius, vniuersam ad usque finem continente serie pertexuisset. Sin autem post venditionem Ioseph contigerunt, quæ memorantur hoc capite, qui fieri potest, ut intra viginti tres annos (tot enim à venditione Ioseph, ut proximè dictum est, ad ingressum usque Iacob in Aegyptum computantur) omnia facta sint, quæ hic commemorantur, coniugium Iudæ, generatio successiua trium filiorum eius, adulta eorum iam ætas, & matura coniugio, quod alius post alium iniit, viduitas Thamar, & diutina mansio eius in domo paterna, quoad filius Iudæ adoleceret in ætatem matrimonio idoneam, firmamque; post hæc incestus Thamar cum Iuda, & inde generatio duorum filiorum.

Hæc omnia intra viginti tres annos non videntur geri potuisse. Hanc sanè ob causam B. Augustin. quæst. 128. in Genes. super hac quæstione pluribus disputans, denique eo propentior est, ut hæc ante venditionem Ioseph gesta existimet. *Quomodo, inquit, hæc omnia intra viginti duos annos fieri potuerint, merito mouet. Nisi, ut forte solet Scriptura per recapitulationem, aliquot annos ante venditum Ioseph, hæc fieri cœpisse intelligi velit.* Et paulò infra sub finem eius quæstionis subdit hæc: *Nisi forte credimus (& hoc enim fieri potuit) mox ut adolecere Iudas cœpit, eum incidisse in amorem eius quam duxit vxorem, nonaùm vendito Ioseph.* Sic Augustinus.

Sedenim istam difficultatem, quam tantopere exaggerat Augustinus, non magni negotij esse videtur explicare. Posito enim, historiam huius capituli sequi ordine temporis venditionem Ioseph, licet, quæ narrantur hoc capite, intra viginti tres illos annos inter venditionem Ioseph, & ingressum Iacob in Aegyptum, omnia concludere ad hunc modum? Quo anno venditus est Ioseph, eodem ipso Iudas duxit vxorè, filiã suã Chanaanæ, & sub finem eius anni, genuit primum filium, cui nomè Her, & inde alios duos successiue. Her decè & septem annos natus, duxit Thamar vxorem, id est, anno post coniugium patris decimo octauo: sed quia pessimus erat, occisus est à Deo sub finem anni eius decimi octauo. Initio anni decimi noni successit in coniugium eius alter filius Iudæ, vocatus Onan, qui ob nequitiam statim eodem illo anno periit. Tunc coacta est Thamar expectare, donec Sela, tertius Iudæ filius, magis adoleceret: ponamus id tempus fuisse duorum vel trium annorum, tunc enim Sela fuisset annorum circiter viginti, maior nempe prioribus suis fratribus: expectauit igitur Thamar usque ad vigesimum secundum annu à coniugio Iudæ. Tunc videns se

frustrari

3

B. August.

4

6

frustrari spe habendi Selam maritum, quæsit per simulationem cõcubitum Iudæ, & inde duos filios gemellos generavit, anno videlicet vigesimo secundo post coniugium Iudæ. Anno postea vigesimo tertio expleto, intrauit Iudæ cum duobus filijs in Aegyptum. Hinc, opinor, aduertit Lector difficultatem exagitatam à B. August. eo modo quo diximus, dissolui posse.

5
Ardua, &
primori
aspectu
inexplicabilis quæ-
stio.

At enim est altera difficultas multo impeditior, multoque perplexior. In hoc enim ipso libro Genesis infra cap. 46. ubi memoratur ingressus Iacob in Aegyptum cum omni familia sua, traditur, Iudam intrasse tunc Aegyptum vnà cum filio suo Phares, & duobus eius filijs, suisque nepotibus, Hefron, & Hamul. Hos cum genuit Phares, non potuit esse minor anno decimo sexto: sed ipse genitus fuerat, vt paulò antè ostensum est, anno circiter vigesimo secundo post coniugium patris sui Iudæ cum muliere Chananæa, vt narratur in exordio huius capituli 38. Ergo à cõiugio illo Iudæ, quod fuit post venditionem Ioseph, vsque ad ingressum Iudæ cum filijs & nepotibus suis in Aegyptum, fluxissent anni triginta octo, duo scilicet & viginti vsque ad ortum Phares, & anni sexdecim vsque ad generationem filiorum eius: cum tamen supra demonstratum sit ex ipsa Scriptura, non plures viginti tribus annis computari à venditione Ioseph vsque ad ingressum Iacob in Aegyptum.

Si quis autem, vt hanc euitet difficultatem, dicat coniugium illud Iudæ fuisse ante venditionem Ioseph, annis quindecim, tot videlicet vt summa illa viginti trium annorum à venditione Ioseph vsq; ad ingressum Iacob in Aegyptum firma consistat, is profectò, vt fertur prouerbio,

Incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim.

Sic enim necessum erit dicere, Iudam cum illam duxit uxorem, quinque duntaxat fuisse annorum. Etenim Iudas quatuor tantum annis prior natu erat quàm Ioseph, vt colligitur ex cap. 29. & 30. Genesis. Siquidem Iudas natus est anno vndecimo, quàm pater eius Iacob venerat in Mesopotamiam: Ioseph autem anno decimoquarto iam exacto. Ergo si Ioseph erat sexdecim annorum, cum est venditus, vt dicitur Genes. 37. erat tum Iudas viginti annorum: quare si quindecim annis ante venditionem Ioseph iniit coniugium illud cum muliere Chananæa, necesse est initum esse coniugium, & ex eo generatos filios Iudæ anno ætatis eius quinto: hoc autem non solum incredibile dictu est, sed impossibile factu est; nisi quis ad diuinæ Omnipotentis miracula temerè confugiat. Siue igitur istud Iudæ coniugium locetur ante venditionem Ioseph, siue post; vtroque sanè modo inextricabilis, vt videtur, existit quæstio.

6
Auctoris
solutio du-
plex super-
ioris dif-
ficultatis.

Duplex mihi ad præsens occurrit exsoluendi huius nodi via, & ratio, quam breuibus dicam Lectori. Primò dicendum est, duos illos filios Phares, Hefron & Hamul, qui memorantur Genes. 4. non fuisse natos ante ingressum Iacob in Aegyptum, sed aliquot post annis. Cur igitur isti numerantur ibi inter ingredientes in Aegyptum? quia etsi non per se, in tuo tamen patre, qui verè ingressus est Aegyptum, etiam ipsi existimantur intrasse. Hoc namque modo, enumeratis Moyses eo loco filijs & nepotibus Liæ, subdit, eos fuisse

genitos in Mesopotamia: quod tamen falsum est de filijs Iudæ generatis in terra Chanaan, vt dicitur in hoc capite: Immò de filijs Ruben, Simeonis, & Leui, idem dicendum est: cum enim Iacob discessit ex Mesopotamia, Ruben erat annorum tredecim, Simeon duodecim, Leui vndecim, Iudæ decem, in qua ætate, non est credibile iam eos generasse filios: quam fortasse ob causam supra Genes. 35. ubi recensetur progenies Iacob, soli numerantur eius filij, nec vllius eorum nominatur filius. Ergo quod dicitur de filijs & nepotibus Liæ, ab ea genitis in Mesopotamia, interpretandum est de filijs quidem Liæ, per se atque immediatè, de nepotibus autem eius, mediatè, & in eorum patribus, qui nati fuerant in Mesopotamia. Ad hunc scilicet modum soluit ista quæstionem Augustinus in quæstione 151. in Genes. *Magna, inquit, quæstio est, quomodo triginta tres anime ex Lia genite fuerint in Mesopotamia: nisi quia illa locutio confirmatur, tanquam ibi omnes ortæ sint, quarum parentes ibi orti sunt.*

Quod autem inter eos, qui ingressi sunt in Aegyptum vnà cum Iacob, & recensentur à Mose infra Genes. 46. aliqui fuerint ibi commemorati, nondum tunc nati, sed multis post annis; manifestum facit commemoratio filiorum Benjamin eo loco posita. Numerat Moyses decem filios Benjamin; sic enim Hebraica & Latina lectio appellat: quos tamen omnes nõ fuisse à Benjamin proximè genitos, sed quosdam fuisse nepotes & pronepotes eius, perspicuè demonstrat lxx. Interpretum in eo loco translatio. Nam licet secundum Hebraicam & Latinam lectionem Genes. 46. Bela & Gera, & Ared, nominentur filij Benjamin; at tamen Septuaginta, qui hæc distinctius & enucleatius descripserunt, Belam faciunt filium Benjamin; Geram autem, filium Belæ, & nepotè Benjamin; Ared verò, filium Geræ, & pronepotem Benjamin. Benjamin porro, cum intrauit Aegyptum, vigesimum tertium annum ætatis non excedebat; siquidem natum esse ostendimus supra eo anno quo Ioseph venditus est, aut iuxta. Non potuit igitur fieri, vt Benjamin intra viginti tres ætatis suæ annos, & filium habuerit & nepotem, ac pronepotem: sed necesse est nepotem & pronepotem, aliquot annis post ingressum eius in Aegyptum esse natos.

Alteræ eiusdem quæstionis enodandæ ratio indicata nobis est à B. Augustino. Is enim quæstione vltima in Genesim docet, per ingressum Iacob in Aegyptum, non esse illud tantum tempus præcisè intelligendum, quo ipse primùm intrauit; sed quoad ipse vixit in Aegypto post ingressum, per annos scilicet decem & septem. Vel potius per illum ingressum Iacob intelligere oportet omne tempus, quo vixit Ioseph post ingressum patris, per annos nempe vnum & septuaginta. Nam quia Iosepho vocante, & procurante apud Regem, Iacob venit in Aegyptum, & ibi humaniter acceptus à Rege, ac liberaliter tractatus est, atque in optimo Aegypti solo collocatus: idcirco significatio & vsurpatio ingressus Iacob in Aegyptum extenditur vsque ad finem vitæ Ioseph. Et hac ratione Augustinus soluit difficultatem, qua vehementer premi videtur translatio lxx. Interpretum in cap. 46. Genesis: ubi omnes animas quæ ingressæ sunt cum Iacob in Aegyptum,

tradunt

Augustin.

7

8

tradunt fuiſſe ſeptuaginta quinque, cum Scriptura Hebraica, ſeptuaginta ſolum enumeret. Sed illi addiderunt ei numero quinque, partim nepotes; partim pronepotes Ioseph, haud dubie natos poſt mortem Iacob. Ex quo argumentatur Auguſtinus, per ingreſſum Iacob in Aegyptum ſignificari omne tempus, quod ab ingreſſu Iacob protenditur uſq; ad finem vitæ Ioseph. Idem traditur ab ipſo in libro decimo ſexto de Ciuitate Dei ſub finem cap. quadrageſimi. Atque hæc ſunt, quæ ſuper propoſita quæſtione, in præſentia dicere habui.

SECUNDA DISPUTATIO.

De peccato Her primogeniti Iudæ,
quem Scriptura dicit fuiſſe
nequam in conſpectu
Dei.

Super illis verbis,

Verſ.7. Fuit Her primogenitus Iudæ, nequam in conſpectu Domini. Et ideo ab eo occiſus eſt :

9
Quod fuerit peccatum Her.
S. Auguſt.

Prima quæſtio hic tractanda eſt, quodnam fuerit peccatum Her: Scriptura enim nullum eius peccatum nominatim exponit, contenta dicere in vniuerſum, fuiſſe eum nequam in conſpectu Domini. B. Auguſt. lib. 22. contra Fauſtum cap. 84. ſignificat peccatum eius fuiſſe crudelitatis & ſæuitiæ, dicens fuiſſe eum malignum & ſæuum. Cùm enim duo ſint genera hominum, vnum nocentium alijs; alterum, prodeſſe alijs nolentium: prius genus hominum ſignificatum eſſe ait, per filium Iudæ, nomine Her, qui erat malignus, & ſæuus: poſterius autem genus hominum eſſe figuratum per alterum filium Iudæ, vocatū Onan, qui ne gigneret filios fratri ſuo mortuo, accedens ad vxorem, ante fundebat ſemen in terrâ. Sed huius opinionis ſuæ ſectatores non habuit Auguſtinus. Alij coniectant, fuiſſe peccatum contra naturam, quod admittebat, abutens vxore extra vas muliebre. Coniectura iſtorum, huiusmodi eſt: Iſte dicitur fuiſſe nequam in conſpectu Dei, & idem dicitur ſuprà Genef. 13. de Sodomitis: *Homines Sodomitæ* (inquit Scriptura) *peſtimi erant, & peccatores coram Domino nimis*: Sed præualuiſſe videtur Traditio Hebræorum, quam plerique Noſtrorum, etiam ſequuntur. Aiunt iſti, Thamar fuiſſe pulcherrimam foeminam, eamq; perditè adamatam eſſe ab Her: qui quo diutius illibata eius pulchritudine frui poſſet, ſciens per grauidationes, & partus defloſcere decorem, & venuſtatem muliebrem, in congregiando cum Thamar, effundebat ſemen extra vas illius, ne grauidari poſſet. Hoc ſecutus Caietan. *Quæ fuerit, inquit, malitia Her, non dicit Scriptura: Sed Hebræi tradunt, malitiam eius fuiſſe ſtudium impediendi impregnationem vxoris; propter nimiam amoris ardorem erga illam: Vnde & ſignificanter appellatur malus in oculis Iehouah, hoc eſt, fontis eſſendi, ſeminando enim ita, vt generatio non ſequeretur, malè merebatur de fonte eſſendi. Sic ille.*

Traditio
Hebræorū

Caietan.

10
Caffianus.

Caffianus peccatum iſtud Her, ſpeciem facit fornicationis, nominatam à Theologis molli-

tiem, & à B. Paulo immunditiam. Scribit enim in cap. 11. Collationis octauæ de peccato Onan, qui frater fuit Her, (ſimile autem fuiſſe peccatum vtriuſque creditur) ad hunc modum: *Fornicationis tria ſunt genera. Primum, quod per commixtionem ſexus vtriuſq; perficitur. Alterum, quod abſque ſemineo tactu fit, pro quo Onan, filius patriarchæ Iudæ à Domino percuffus legitur. Hoc in Scripturis ſanctis immunditia nuncupatur, de quo Paulus ad Coloff. 3. Mortificate, inquit, mēbra veſtra, quæ ſunt ſuper terram, fornicationem, immunditiam, &c. Et ad Ephes. 5. Fornicatio, & immunditia nec nominetur in vobis. Tertium genus fornicationis eſt, quod animo ac mente concipitur, de quo Dominus in Euangelio Matth. 5. Qui viderit, inquit, mulierem ad concupiſcendum eā, iam mœchatus eſt eam in corde ſuo. Hæc Caffianus.*

Immunditiæ verò peccatum, cenſetur à Theologis peccatum contra naturam, quod repugnet ordini naturali actus venerei, ordinati ad generationem prolis. Peccatū enim contra naturam, vt docet S. Thomas in Secunda Secundæ quæſt. 154. art. 11. plurifariam poteſt fieri. Vel ſi abſque omni concubitu, cauſa delectationis venereæ, pollutio procuretur, quod pertinet ad peccatum immunditiæ; quam quidam mollitiem vocant. Vel ſi fiat per concubitum cum re non eiufdem ſpeciei, quod vocatur beſtialitas. Vel ſi fiat per concubitum cum non debito ſexu, vt maris cum mari, vel foeminæ cum foemina, vt Apoſtolus ait ad Roman. 1. quod appellatur vitium Sodomiticum. Vel denique ſi non ſeruetur naturalis modus concumbendi, aut quantum ad inſtrumētum non debitum, aut quantum ad alios monſtroſos & beſtiales concumbendi modos. Inter iſta autem peccata, contra naturam, inſimum locum tenet peccatum immunditiæ, grauiffimum autem eſt peccatum beſtialitatis, poſt hoc verò eſt vitium Sodomiticum, & poſt hoc eſt, cùm non ſeruatur debitus modus cōcumbendi. Magis autem peccatur, ſi non ſit debitum vas, quàm ſi ſit inordinatio ſecundum alia pertinentia ad modum concubitus. Hæc ex Beato Thoma in prædicta quæſt. artic. 11. vt diximus, & item 12.

Altera quæſtio eſt, quibus modis peccauerit Her, & quàm multiplicitate actus eius deformatus fuerit. Videtur peccaſſe quinque modis. Primò quidem, peſſimo genere intemperantiæ. In coniugio enim, poſthabito proprio eius fine, ſolum ſpectauit & quæſiuit ſenſum, atque guſtum, & vt in Scholis loquimur, fruitionem delectationis ac voluptatis venereæ. Atque id non fecit repentina quapiam & vehementi perturbatione animi correptus & incitatus, vt face-re ſolent incontinentes, ſed cōſulta opera, firmoque propoſito, atque ex electione; talè ſibi videlicet, homo nequiſſimus, coniugij finem, fruſtūq; proponens. Deinde peccauit, magnam Deo ipſi iniuriam faciens, qui in humana natura vtrumq; ſexum condidit, & omnia quæ ad generationem prolis, non ſolum neceſſaria, ſed etiam vtilia generandæ proli futura erant, copioſiſſimè & apertiffimè, & ordinatiſſimè eidem naturæ indidit; & vt legitime fieret generatio prolis, ſtatim in exordio mundi Matrimonium inſtituit, edicens, vt per illud creſcerent & multiplicarentur, ac replerent terram. Her igitur, quantum in ipſo fuit,

S. Thom.
Quomodo peccatum immunditiæ fit peccatum contra naturam.

II
Her peccasse grauius quidam quæ modis.

Genef. 1. & 2.

tam

tam sanctam Dei & vtilem institutionem frustrabatur.

Ad hæc, maximam vxori suæ Thamar iniuriam & contumeliam faciebat, præpediens eius fecunditatem, priuansque eam ingenti bono, & gaudio & ornamento, quod ex generatione prolis mulieribus accedit: nec ea, vt coniuge vtens ad generationem prolis, sed tanquam vilissimo scorto abutens ad turpissimam voluptatem. Præterea, sibi ipse iniuriosissimus & nocentissimus erat, adimens sibi, quo nihil in humanis bonis optabilius homini accidere solet: quid enim optabilius ijs qui sunt in coniugio, quam multæ ac pulchræ prolis parentes fieri? Per filium enim pater, etiam mortuus, quodammodo viuuit, ac seipsum propagat: *Mortuus est Pater*, inquit Scriptura; *Et quasi non mortuus esset: similem enim reliquit sibi.* Et Aristoteles perfectum esse censet vnumquodque in viuentibus, cum sui simile potest producere, & alio loco naturalissimum esse dicit operum in viuentibus, quæcumque perfecta sunt, facere aliud, quale ipsum, vt ipsi semper & esse diuino participem, prout possunt: omnia enim illud appetunt, & illius causa agunt omnia, quæcumque agunt secundum naturam. Et quia nihil contingit corruptibilem, idem & vnum numero permanere, permanet non ipsum, sed quale ipsum, numero quidem non vnum, specie autem vnum. Sic Aristoteles. Postremo, ingenti damno afficiebat genus humanum, quantum in ipso erat, planè destruens illud ac tollens de medio, quippe qui coniugio, ad propagationem humani generis instituto, non ad hunc finem utebatur, sed ad inanem tantum, & sterilem, & obscenam voluptatem. Celebris est illa B. Augustini sententia in lib. de bono coniugij cap. 16. Quod est cibus ad salutem corporis, hoc est concubitus (coniugalis scilicet & legitimus) ad salutem humani generis. His itaque modis grauissimè peccauit Her.

Tertia quæst. Quid est illud, *Fuit nequam in conspectu Domini.* Tostatus interpretatur in abscondito, quoniam, inquit, nequitia eius non patebat alijs, sed solus Deus, præter ipsum & vxorem eius conscius illius flagitij erat. Et idcirco Deus occultè occidit illum, tali tamen plaga, quæ satis indicaret, mortem eius non ei naturaliter contigisse. Atenim idem Tostatus super illis verbis cap. 13. Genesis: *Sodomitæ erant pessimi coram Domino nimis: contrario modo exponit Coram Domino, videlicet pro eo quod est, palam: & publicè sine vlllo pudore, atque hominum, Deique respectu, sicut dixit Isaias: Quasi Sodoma peccatum suum prædicauerunt, nec absconderunt.* Ast ego obseruaui in Scriptura, aliquid dici esse tale, siue in laudem, siue in culpam, coram Deo, quod sit verè, & simpliciter, & maximè tale. Nam cum Deus perfectissimè cognoscat res omnes, & vt ipsæ sunt, ita de ipsis sentiat ac iudicet: idcirco cum aliquid dicitur esse tale coram Deo, significatur id esse verè, & simpliciter, & maximè tale. Ad hanc sententiam Nemrod dictus est Genes. 10. robustus venator coram Domino. Lucas cap. 1. ait Zachariam & Elizabeth fuisse iustos ante Deum, & filium eorum Ioannem, fore magnum coram Domino: & apud Ionam cap. 1. dicitur Hebraicè, Niniue fuisse ciuitas magna

Deo, siue coram Deo. Verùm super hac re nos pluribus differuimus in Tertio Tomo nostrorum Commentariorum in Genesim super cap. 13. numer. 34. & 35. Ergo dicitur Her fuisse nequam coram Deo, id est, verè, atque, vt ita loquar, perfectè nequam. Illud porro quod adiungit Moses: *Et idcirco occisus est à Deo:* significat non morte naturali occidisse, sed tali genere mortis, vt satis appareret id ei vindictæ & supplicij causa fuisse diuinitus illatū. Nec temerè crederet quisquam, ad eum modum illum fuisse occisum, quo narratur in libro Tobix cap. 6. septem viros Saræ fuisse interfectos per Dæmonem. Scriptum enim ibi est, Angelum Raphaelem dixisse Tobix: *Ostendam tibi qui sunt, quibus potest præualere Dæmonium. Hi namque qui coniugium ita suscipiunt, vt Deum à se & à sua mente excludant, & suæ libidini ita vacent, sicut equus, & mulus, quibus non est intellectus, habet potestatem Dæmonium super eos.*

Quarta quæstio, Quid mulieris fuerit illa Thamar, quæ nupsit filijs Iudæ: ex qua gente fuerit, cuius conditionis, quibus moribus? Huic ego quæstioni respondebo verbis Philonis, quæ sunt in libro eius de Nobilitate. *Hanc nobilitatem, inquit Philo, non solum viri Deo chari, sed etiam mulieres emulatae sunt, oblitæ ruditatis, ac simulachrorum quæ coluerant, institutæ verò ad vnius Monarchæ notitiam, cuius solius imperio mundus regitur. Thamar nata fuit in Palestina Syriæ, educata in patria cultrice multorum numinum: vbi omnia plena erant statuis, & delubris, & id genus ceteris superstitionibus. Sed postquam ei contigit, velut è profundissima caligine paruam quendam splendorem veritatis aspicere, capitis sui periculo ad pietatem transfugit, nihili pendens vitam, si non daretur bene viuere: rectam autem vitam in eo sitam censebat, si daretur colere adorareque vnum Auctorem rerum omnium. Hæc duobus deinceps fratribus, ambobus scelestis nupsit; priori, puella; posteriori verò, ex decreto iudicum, quia prior sine liberis decesserat. Ea porro mulier, seruata vitæ integritate, tum ipsa in bona existimatione fuit, tum posteris suis omnibus nobilitatis exordium præbuit. Et quamuis alienigena esset, fuit tamen ingenua, nec fortè obscuris natalibus.* Sic Philo.

TERTIA DISPVTATIO.

De peccato alterius filij Iudæ, cui nomen Onan.

Super illis verbis,

Dixit Iudas ad Onan filium suum: Ingredere ad vxorem fratris tui, & sociare illi, vt suscites semen fratri tuo. Ille sciens non nasci sibi filios, introiens ad vxorem fratris sui, semen fundebat in terram, ne filij fratris nomine nascerentur; & idcirco percussit eum Dominus, eo quod rem detestabilem faceret.

Prima quæstio hic agitanda est super illis verbis: *Ingredere ad vxorem fratris tui, vt suscites semen illi.* Cum enim fuerit hoc præceptum per legem Moysi datum Hebræis, vt traditur Deuterono. vigesimo quinto, quæ fieri potest, vt ista lex

siue

Ecclesi. 30.
Arist. li. 4.
Meteor.
2. de
Anim.
Text. 34.

S. August.

12
Quid est
illud fre-
quens in
Scriptura
in conspe-
ctu Dei
vel coram
Deo?

13
Qualis
mulier fu-
erit Tha-
mar.
Philo.

vers. 8.
9.10.

14

siue præceptum, plus ducentis triginta annis ante legem Mosis iam vigeret, & vim haberet obligandi? concessu enim omnium prima Lex à Deo hominibus data fuit, quæ per Mosen lata est. Sed breue responsum est: non fuisse id ante legem Mosis præscriptum & præceptum lege aliqua scripta & lata diuinitus, sed ex more & consuetudine & traditione Maiorum; quam tamen ex diuina inspiratione primam habuisse originem non temerè existimatur. Nimirum voluit Deus, Patriarchas illos populi Hebræi multa obseruare eorum, quæ postea per legem præscribenda eorum posteris essent: quo scilicet maiorum suorum exemplo, molliora ipsis, & leuiora legis præcepta fierent. Enimuerò distinctionem animalium mundorum & immundorum ad vsum sacrificandi obseruatam legimus Genes. 8. statim post diluuium: erectionem item altarium ex impositis lapidibus, atque eorum vnctionem & quasi consecrationem, factam legimus à Iacob Genes. 28. & ab eodem votiuam decimarum oblationem: hæc autem omnia per legem Mosis, multis post seculis sancita & constituta sunt.

Verùm non abs re fuerit verba illius legis de suscitando semine demortui fratris hic adscribere, cum breui quadam eorum interpretatione, quo apertius eius legis, & qui ante legem erat, antiquissimi moris æquitatem, & honestatem agnoscamus. Verba illius legis in cap. 25. Deut. huiusmodi sunt: *Quando habitauerint fratres simul, & vnus ex eis absque liberis mortuus fuerit, vxor defuncti non nubet alteri: sed accipiet eam frater eius, & suscitabit semen fratri suo, & primogenitum ex ea filium nomine illius appellabit, vt non deleatur nomen eius ex Israel.* Fuit in hac lege mentio de fratribus cohabitantibus, vt bene Caietanus exponit, quia frater cohabitans, prius obligabatur ad hoc officium, quàm frater, non cohabitans, tanquam maiore vinculo coniunctus defuncto. Quod autem dicitur, vt primogenitus ex ea vxore natus, nomine fratris mortui censeatur, id pertinet ad vetustissimum morem denominandi filios ex patribus, vsque adeo, vt quorundam virorum illustrium propria nomina ignorarentur, quòd vulgo non alijs quàm patrum nominibus appellarentur. Et quia hoc præcipuè obseruare studuit Antiquitas, idcirco filius primò natus ex fratris mortui vxore, ritè cogebatur seruari illius nomen, quando & illius quoque fiebat hæres. Signatè autem nominatur non filius absolutè, sed primogenitus: lex enim meritò exigebat, vt primogenitus eius qui duxerat vxorem fratris defuncti, sicut illius futurus erat hæres, ita legalis filius eius censeretur, & nomen eius ferret. Reliquos autem filios ex eadem vxore susceptos, liberum putat Caietanus fuisse patri, vel sibi eos, vel fratri mortuo arrogare.

15
Duz ob-
iectiones
contra il-
lam con-
suetudinẽ
& contra
legem.

Sed duo isti legi siue consuetudini opponi possunt. Primò videtur inhonestum atque indecens, vt mulier quæ facta erat vna caro per coniugium cum vno fratre, ea iungeretur similiter alteri fratri; & ille reuelaret turpitudinem fratris sui. Similia enim, aut etiam minora, vetita reperimus per legem Mosis. Sic enim legimus Leuit. 18. *Turpitudinem sororis patris tui non discooperies, quia caro est patris tui. Turpitudinem sororis matris tuæ non reuelabis, eo*

quod sit caro matris tuæ. Turpitudinem patris tui non reuelabis, nec accedes ad vxorem eius, quæ tibi affinitate coniungitur. Si talia igitur coniugia, talesque concubitus turpes censentur, similiter censeretur coniugium fratris cum vxore fratris sui, cum in hoc non minor coniunctionis ratio sit, quàm in illis. Immodè verò coniugium hoc fratris cum vxore fratris mortui, conceptis verbis eodem in loco Scripturæ interdictum est. *Turpitudinem, inquit, vxoris fratris tui non reuelabis, quia turpido fratris tui est.*

Verùm istas duas obiectiones benè soluit Caietanus: priorem quidem super caput hoc 38. Genes. hisce verbis: *Nisi fuisset mos vt defuncto fratre sine liberis, Leuir acciperet fratrem in vxorem, non dixisset Iudas hæc verba. Sed arbitrari sunt Antiqui, quòd modica lesio honoris mortui fratris, quæ interuenit in hoc, quòd vxor eius effecta vna caro cum ipso, cognoscitur à fratre, vincitur à maiori bono, immò à beneficio in ipsum. Magnum siquidem beneficium censuerunt conferri mortuo sine liberis, si frater mortui, vices mortui ageret cognoscendo relictam vxorem ad suscitandum semen mortuo. Et hinc patet, non incøpisse tempore Mosis legem hanc, quæ à Mose scripta est Deutero. 25. Sic ibi Caietanus. Posteriorem verò obiectionem idem soluit super caput 25. Deut. ad hunc modum scribens: *Recolè prudens Lector, Leuitici 18. inhiberetur esse connubium cum relicta fratris vxore, fuisseque punitum Leuit. 20. Sed, vt ibidem dictum est, ibi est sermo de connubio inter Leuirum & fratrem, in genere: hoc autem in loco sermo est de connubio inter Leuirum, & fratrem, in vno duntaxat euentu. Et propterea lex ista non aduersatur legibus illis: siquidem secundum legem Mosis illicitum erat tale connubium, absolutè loquendo: licitum autem, immò præceptum, in euentu, quo frater defunctus fuisset sine filio: quia Leuir ad exercendum officium fratris sui defuncti, tanquam vices eius gerens, iungebatur fratri. Ac per hoc non solum cessabat ratio legis promulgatæ in Leuitico, iniuria videlicet defuncti fratris, sed officium potius præstabatur fratri defuncto. Hæc Caietanus.**

Philo, vt ex verbis eius paulò supra memoratis manifestum est, significat, istud de suscitando semine fratris mortui, non solum in more apud Hebræos fuisse, sed fuisse id temporis institutum atque legem Chananæorum, in quorum regione tunc Iudas versabatur. Scribit enim, Thamar, mortuo sine liberis primo marito, decreto iudicum illius terræ nupsisse fratri eius, vt suscitaret semen fratri suo. Sedenim extremum hoc dictum Philonis dupliciter refellitur. Etenim narratio ipsa Mosis in hoc loco apertè demonstrat, quòd Thamar nupsit secundo fratri, id factum esse auctoritate, sententia, & voluntate Iudæ; non autem decreto, & præcepto iudicum. Deinde, si res ista pendebat à iudicio, & decreto iudicum; cum Thamar vidit non dari sibi in coniugium Selam, tertium fratrem, vt oportebat, & promissum à Iuda fuerat; adisset ipsa iudices, egressetque vt sibi daretur Sela, etiam recusante Iuda: nec illa confugisset ad turpe consilium & cõmentum, per simulationem meretriciam concumbendi cum Iuda, vt ex eo filios susciperet, quando non poterat ex Sela.

Alterà quæstio breuibus tractanda est circa illa verba: *Idcirco percussit eum Dominus, quòd rem detestabilem faceret, vers. 10. Vter fratrum plus & grauius peccauit, Hér ne, an Onan.* S. Augustinus

Solutio
superiorũ
obiectionum
ex
Caietano.

16
Philo re-
fellit.

17
Vter fra-
trũ peior
fuerit Hér
ne, an Onan.

S. August.

lib.20. contra Faustum, cap.84. significat peiorem fuisse Her, quàm Onan: illū fuisse malignum & scævum, & peccasse nocendo: hunc autē peccasse, prodesse & iuuare no iēdo. Non sunt, inquit August. nisi duo genera hominum, inutilia generi humano: vnum nocentium, alterum prodesse nolentium, & si quid boni habent in hac terrena vita, perdentium & tanquam in terram fundentium. Et quoniam in malo peior est qui nocet, quàm ille qui non prodest: ideo prior frater dictus est malignus & scævus; de altero autem dictū est, quod fundebat semen in terram. Atque idipsum indicant eorum nomina. Siquidem Her interpretatur, Pellicius, qualibet scilicet tunicis indui sunt primi homines, & in pœnam damnationis sunt eiecti ex Paradiso. Onan verò interpretatur Mœror eorum, eorum nempe, quibus nihil prodest, cūm habeat vnde prodesse queat sed id potius perdat in terram: maius porrò malum est ablata vita, quod significat Pellicius, quàm non adiuta, quod significat Mœror eorum. Sic Augustinus.

18

Auctoris sententia grauius fuisse peccatum Onā quā Her.

Verūm probabilius videtur, grauius peccasse Onan quàm Her. Hoc enim indicat scriptura ipso modo loquendi, quo vtriusque factum denotat: grauioribus enim verbis arguit factum Onan, quàm Her. Nam Her, appellat nequam; Onan verò detestandum, quod rem detestabilem faceret; hoc autem grauioris criminis nota est, quàm illud. Deinde, Onan, fratris sui vindicta ob simile peccatum deterreri debebat à peccando: ex quo licet æstimare quanta fuerit malitia Onan, qui tam recenti fratris supplicio ante oculos eius posito, à simili, vel etiam maiori peccato non se abstinuerit. Hac sanè ratione Daniel Regem Baltasarem grauius peccasse ostendit, quod cōtemp-tor fuisset Dei; eo quod à tali impietate cohiberi & deterreri debuerat, exemplo patris sui Nabuchodonosor, quia aliquot antè annis propter similem impietatem, ex altissimo humanæ prosperitatis gradu, in profundissimam calamitatem & miseriarū abyssum deiectus fuerat. Cūm enim Daniel commemorasset, quantam in calamitatem & miseriam pater eius ob superbiam, & impietatem præcipitatus esset, subdit hæc: Tu quoque filius eius Balthasar, non humiliasti cor tuum, cūm scires hæc omnia: sed aduersus Dominatorem celi eleuatus es, &c. Præterea grauius peccasse Onan quā Her, licet argumentari ad hunc modum: Her peccauit inordinata libidine delectationis veneræ, vt supra expositum est: at Onan peccauit maligna inuidia fraterni boni, ne primogenitus suus videlicet assignaretur fratri suo. Tantaque erat malitia eius, vt ne fratri attribueret primogenitum suum, ipse se omninò priuaret liberis: & ne ex parte prodesset fratri, ex toto nocebat sibi: excepto namque primogenito, cæteri, quos generasset, filij, ipsius erant, nec eos quoque assignari fratri, aut in more tunc erat, aut postea lege sancitum est.

19

An fabula de ortu Erichthonij originem habuerit ex hac historia. Onā. Lactant.

Ex hoc facto Onan semen fundentis in terram, quidam coniectarunt, natum esse poëticum illud figmētum de prodigioso Erichthonij ortu, quem ferunt ex semine Vulcani in terram profuso esse generatum. Rationem huius fabulæ breuiter exponit Lactantius in libro primo, qui est de falsa Religione. Habebant Ethnici inter tot deos suos, Deasque foedissimis contaminatas flagitijs, duas tantum mulieres Deas, quas virgines fuisse iactabant, Palladem dico, & Dianam. Verūm ne

illas quidem illibatam seruasse virginitatem, docet Lactantius eo loco his verbis: Sed ne illæ quidem virgines illibatam castitatem seruare potuerunt. Vnde enim putemus Erichthonium esse natum? An ex terra, vt Poëtæ videri volunt? At res ipsa clamat. Nam cūm Vulcanus Dijs arma fecisset, ei que Iupiter optionem dedisset premij quodcunque vellet postulandi, iurasset que, vt solebat per infernam paludem, se nihil ei denegaturum: tum faber claudus, Mineruæ nuptias postulauit. Hic Iupiter Optimus Maximus, tanta religione constrictus abnuere non potuit. Mineruam tamen monuit repugnare, pudicitiamque defendere. Tum in illa colluctatione, Vulcanum in terram profudisse aiunt semen, vnde sit Erichthonius natus, idque illi nomen impositum ἀπὸ τῆς ἐπὶ τῆς γῆς χθονός. id est, ex certamine, atque humo. Sic Lactantius: nam cetera, quæ super ea re persequitur Lactantius, potest Lector ex eo loco requirere. Sed quia ex semine Onan fuso in terram, nihil esse natum legimus, non videtur fabula Erichthonij cum facto Onan probabilem conuenientiam habere.

QUARTA DISPUTATIO.

An cubitus Thamar cum Iuda fuerit peccatum, necne?

Super illis ipsis verbis:

Ad vnum igitur coitum mulier concepit.

vers.19.

20

Res ipsa nihil secundum disciplinam Theologicam habere videbatur difficultatis, nisi obstitisset auctoritas grauius Doctorum, tam Iudam, quam Thamar, vel certè ipsam Thamar à peccato vindicantium. Ac Thamar quidem primò non leuiter peccauit, simulans se meretricem, & libidini transeuntium expositam: tali namque specie atque ornatu, Iudam vehementer ad peccandum incitauit. Meretricius quippe habitus, locique ipsius atque temporis opportunitas, magnam ad excitandam libidinem, patrandumque flagitium illecebram habuerunt. Deinde concubitus ille nurus cum focero, non solum malus, sed etiam pessimus, atque detestandus fuit. Neque prauitatem eius diluit, quod non ardore libidinis, sed cupidine prolis eum concubitum Thamar appetierit. Etenim si opus quod fit, genere suo malum est, etiam si optimum ob finem suscipiatur, & fiat, non propterea moraliter bonum erit; bonum enim constat ex integra causa: nec bonum erit, si de ijs, quæ requiruntur ad bonitatem actus moralis, vel vnum quidpiam defuerit. Alioqui nullum esset flagitium, non furtū, non homicidium, non sacrilegium, quin facere id liceret ob bonum finem, vt ad largiendam elemosynam, ob seruandam vitam corporalem, vel spiritualem, vel ob consequendum bonum aliquod publicum. At reclamatione Apostolus, docens: Non esse facienda mala, vt inde bona eueniant. Erat sanè bona cupiditas habendi prolem, qua Thamar flagrabat; si tamen eam recta via, & legitima ratione habere voluisset: at eam ex foceri concubitu expetere, turpe, nefarium, execrandum fuit. Satius enim fuisset nunquam matrem fieri, quàm sic fieri matrem, etiam numerosissimæ

Rom.3.

ac pulcherrimæ prolis: non enim factū aliquod censetur bonum, quod ex eo magnum quodpiam bonum secutum est: sed quia ipsum bene, atque ut oportebat fieri, factum est.

21
Quomodo intelligendū sit Thamar fuisse iustiorē quā Iudam.

S. Hieron.
S. August.

Nec illud arguit non peccasse Thamar, quod Iudas de ea dixerit: *Iustior me est*, quasi eam iustam fuisse istis verbis significans. Nam rectè S. Hieronymus, & Augustinus, illud, *iustior*, interpretantur (minùs mala & culpabilis.) Minùs autem mala iudicatur Thamar, quàm Iudas, quod illa marito sibi promisso, & debito fraudata, & flagrans cupiditate suscipiendi prolem ex stirpe illa à Deo benedicta, ad illud faciendum est adducta. At verò Iudas, & perfidiosus in Thamar fuit, non dando ei Selam maritum, uti promiserat, atque ex more debebat: neque appetijt eius concubitū desiderio prolis, sed turpis ardore libidinis. Adscribam hic verba Hieronymi, & Augustin. Ille in Traditionibus Hebraicis in Genesim sic ait: *In Hebræo est: Iustificata est ex me, non quod iusta fuerit, sed comparatione illius minùs malè fecerit, nequaquam vaga ad turpitudinem, sed liberos requirendo.* Hic verò lib. 22. contra Faustum cap. 62. hoc modo scribit: *Magis illam, quàm se iustificatam esse pronunciauit Iudas, quod ei si ium suum, meritum coniungere noluisset: qua destitutiōe compulsus, illo modo potius, quàm nullo modo, posteritatem non aliunde quàm ab eadem stirpe conquireret. In qua sententia, non eam iustificatam, sed magis quàm se iustificatam dicens, non ipsam laudauit, sed in sui comparatione preposuit: desiderium scilicet habendæ prolis, quo ducta illa se socero supposuerat, minùs culpans, quàm libidinosi concubitus ardorem, quo ipse velut ad meretricem victus intrauerat. Sicut quibusdam per Ezechielem dictum est: Iustificastis Sodomam, id est, tantum peccastis, ut vobis Sodoma comparata, iusta videatur.* Sic August.

Ezech. 16.

22
Iudam excusari non posse à peccato.

Gen. 49.
Hebr. 11.

Iudam porrò in illo cum Thamar concubitu peccasse, nulla dubitandi ratio esse potest: nam & factum ipsum per se malum erat, & mala facientis intentio. Nempe meretricius concubitus per se malus est: Iudas item nulla, vel in speciem honesta causa impulsus est ad concubitum Thamar; sed improba & libidinosa mente, accedens ad eam, quam putabat meretricem, sola explendæ libidinis causa. Nec prauitatem facti Iudæ eleuat, quod postea tantopere is à Iacobo laudatus fuerit, omnibusque fratribus suis longè prælatas, quinetiam à Deo electus, ut ex eius stirpe generaretur Messias. Non enim propterea non peccauit Gedeo, quod à beato Paulo laudatus, & inter Sanctos recensitus fuerit: nec Davidis adulterium, & homicidium, non fuit peccatum; quod is postea amplissimis laudibus à Deo commendatus, maximisque beneficijs cumulatus fuerit: nec ideo putandum est non peccasse beatum Petrum, quod postea Princeps fuerit Apostolorum, simulque pastor ac rector Ecclesiæ. Nimirum priora hominum peccata, ritè per pœnitentiam expiata, nihil obstant dandis à Deo postea beneficijs. Nec factum Iudæ propterea malum non fuit, quia per illud, sacrum quodpiam, magnumque mysteriū præfiguratum & significatum sit: id enim non volente ac designante Iuda factū est, sed ordinante Deo: cuius tanta est bonitas & potentia, ut mala hominum facta ad ingentium bonorum effectiōem & significationem ordinare possit, & verò soleat.

Possunt ea quæ diximus firmari auctoritate B. Augustini eiusque grauissimis ac verè Theologicis sententijs, verbisque illustrari. De peccato igitur Thamar ita scribit: *At illa (Thamar) quæ socerum sefellit, non carnis eius concupiscentia, nec meretriciæ mercedis cupiditate peccauit; sed ex ipso sanguine prolem requirens, ex quo duobus iam fratribus nupta, tertio quoque denegato, habere non potuit; patri eorum, socero suo, facundandum corpus fraude subiecit, pignore quidem mercedis accepto, quod non tamen ad ornamentum, sed ad testimonium reseruauit. Melius quidem sine filijs remaneret, quàm sine iure matrimonij mater fieret: Longè tamen alia intentione peccauit, quod filijs suis patrem prouidit socerum suum, quàm si eum sibi concupisset adulterum. Neque verò cum eam Iudas iustiorē quàm se pronunciauit, quasi iustam laudauit, sed ut minùs culpabilem sibi preposuit: quæ quia in procreandis filijs ordinatam societatem non custodit, merito culpabilis inuenitur. Quod si laudata ab illo fuit, quid mirum si mulier peccatrix ab homine peccatore laudata sit? Sic de Thamar Augustinus.*

Idem Augustinus eodem loco super peccato Iudæ ad hunc modum disputat: *Consulta, inquit, eterna illa lex, quæ ordinem naturalem conseruari iubet, perturbarique vetat, non nisi propagationis causa statuit hominis concubitum fieri: hoc non nisi socialiter ordinato concubio, quod non peruertat vinculum pacis. Quocirca prostitutio feminarum non ad substituendam prolem, sed ad satandam libidinem propositarum, diuina atque eterna lege damnatur: omnem quippe de honestat emptorem turpitudinis venalis. Quapropter Iudas etiam si grauius peccasset, si nurrum sciens, cum ea concubere voluisset: tamen eum, quantum in ipso erat, deformiter cum meretrice cubasse, non dubium est. Hæc Augustinus cap. 61. eius libri. Capite autem 63. subdit hæc: *Sed inquirunt, (Manichæi) iste Iudas, qui cum sua nuru concubuit, inter duodecim Patriarchas computatur. Quasi verò & ille Iudas, qui Dominum prodidit, non inter duodecim Apostolos numeratus sit, & cum eis ad prædicandum Euangelium missus. Sed respondet illi: Iste Iudas post tale facinus, laqueo suo peremptus, & Apostolorum Collegio exemptus est: ille verò Iudas, post tantam turpitudinem, inter fratres suos à patre suo precipue benedictus, & super omnes laudatus est. Imò verò (ait Augustinus) hinc expressius apparet, non ad ipsum, sed ad Christum, qui ex eius tribu prænunciabatur secundum carnem venturus, illam pertinere prophetiam. Et idcirco magis flagitium eius diuina scriptura tacere non debuit, sicut non tacuit, ut in verbis patris eius, quibus post illud dedecus tantopere laudatur, quia ipse non agnosceret, alius requiratur.**

Deinde Augustinus in cap. 83. disputat, quamuis factū illo Iudæ præfiguratum & præsignificatum fuerit ingens quoddam bonum futurum: non propterea tamen id non fuisse culpandum, & damnandum: non enim prophetica illa significatio facta est Iudæ peccantis intentione, sed Prophetæ scribentis. *Neque enim Iudas (ait Augustinus) cum ad Thamar concupiscentia victus intraret; hanc sue libidinis intentionē gerebat, ut inde aliquid significaretur, quod ad salutem hominum pertineret: sicut nec Iudas ille qui dominum tradidit, hoc intendit, ut aliquid inde gereretur quod ad eandem salutem hominum pertineret. Ad significandum porrò per hominum facta, bona deinceps facienda, nihil interest, si facta illa quibus ea significantur, bona sint, an mala. Quid enim mea interest, cum volo aliquid legendo cognoscere, utrum ex migno reperiam scriptos nigros Aethiopes, & ex atramento caudidos Gallos? Veruntamen, si non scripturam, sed picturam talem viderem, sine dubita-*

tione

23
S. Aug. 22.
cōt. Faust.
cap. 26.
Quod
Thamar
peccauerit.

24
August.
docet peccasse Iudæ.

25
Etiam per
mala hominum
facta prophetia
significat futura
aliqua bona
olim gerenda.

tionem reprehenderem: ita in factis hominum, quæ ad imitandum, vitandumve proponuntur magni interest, bonæ an mala sint. Quæ autem ad significandum scribuntur, siue dicuntur, nihil refert quam laudem reprehensionemve mereantur: si modo habent aliquam rei, de qua agitur, necessariam præfigurandi congruentiam. Ergo factum Iudæ secundum illius libidinem malum fuit: sed illo nesciente, magnum bonum significauit. Hoc autem quod de Iudæ diximus, non solum ad illius factum, sed etiam ad cætera valet, si qua occurrerint mala opera hominum, quibus bonum aliquod à narrante prophetatum est. Posthæc Augustinus cap. 84. declarat, quidnam boni præfiguratum & significatum sit malo illo Iudæ factum. Hactenus ex Augustino: cuius sententiam vniuersa Theologorum schola magno assensu complexa est.

Atenim, per illustres in Ecclesia Christi, venerandæque auctoritatis Doctores S. Ambrosij & Chrysostomi in contraria fuisse videntur sententia. Chrysostomus certè in homil. 61. in Genesim, dupliciter expurgat factum illud Thamar; tum quod non libidine voluptatis venerat, sed honesto proli amore incensa id fecerit: tum quod id faciendo, deseruierit, nesciens, diuinæ dispensationi & ordinationi; ex tali facto magnum quoddam bonum significare, imò elicere volētis, generationem dico Messia, & mysticam significationem duorum populorum, Hebræi & Gentilis. Verum istas rationes, vt infirmas, & leues, supra confutauimus. Verba Chrysostomi huiusmodi sunt: Thamar furari voluit soceri concubitus, & ex illo filios procreare, non libidinem explere concupiscens (absit hoc) sed dispensatio erat, quod fiebat. Nullus itaque audiens hæc, condemnet Thamar: nam vt dixi, dispensationi illa ministravit; & ideo nullam inde meretur reprehensionem, si cui necesse Iudas criminibus fuit obnoxius. Ecce enim hac via procedens, inuenies ex pueris inde procreatis à Iudæ, Christum secundum carnem genus ducere. Præterea duo isti filij per eum nati, duorum populorum figura fuerunt, & prædictio quædam vitæ Iudæicæ & spiritualis. Sic Chrysof. Sedenim alibi Chrysostomus non obscure Thamar arguit & damnat peccati. Quippe homilia prima in Matthæum, Thamar & Bethsabee, mulieres appellat de peccato celebratas. Et homil. 3. commixtionem illam Thamar & Iudæ, vocat turpe adulterium.

Ne igitur tantum Doctorem, contraria super eadem re scripsisse, & apertissimum peccatum non vidisse putemus, hoc potius modo mentem & sensum eius interpretemur. In eo quod fecit Thamar, duæ res considerari possunt; vel ipsum per se factum, quod haud dubiè malum fuit; nec à peccato vindicandum: vel personæ facientis animus, consiliū, intentio; quæ cum directa fuerit ad bonum finem, inculcata fuit, & honesta, & per quam si non à toto, saltem à tanto, vt loquuntur, facinus Thamar excusari possit. Chrysostomus itaque de Thamar differens, non illud prius, sed posterius hoc tantum considerans, excusat illam, & laudat,

Ad hoc autem quod dixi de mente Chrysostomi probandum & persuadendum, non parum valet sententia Theodoretii, qui studiosissimus fuit Chrysostomi sectator, & non raro velut breuis quidam interpres. Is enim quæst. 94. in Genesim, vnde laudari, aut excusari possit factum Thamar hisce verbis ostendit: Quare Thamar ornata meretricio

habitu socerum decepit? Nempe illustre nimis erat genus Abrahamæ, propter eam quam colebat pietatem. Quod probè sciens Thamar, studebat ex ea progenie liberos procreare. Cum igitur socer non eam desponsasset filio suo postremo, metuens ne decederet, quemadmodum & fratres eius; coacta est illa furari procreandæ sobolis occasiones, eo quod illas palam sumere prohiberetur. Præterea redarguit illa socerum suum; qui cum minimè temperans esset, eam tamen seruare temperantiam cogeret; quod & ille confessus est, dicens: Iustiorrem illam esse, quam se. Indicant porrò quæ secuta sunt, sobolis causa, non voluptatis, illud eius fuisse commentum. Neque enim postea vel Iudam, vel alium quempiam artigit, sed contenta fuit vocari mater eorum, qui ex illo semine nascerentur. Sic Theodoretus.

Ad eundem opinor modum interpretanda sunt, & ad sanum rectumque intellectum accommodanda, quæ similiter vt Chrysostomus de Thamar scripsit B. Ambrosius in lib. 3. Commentariorum in Lucam. Nam exponens verba illa Lucæ capite tertio. Qui fuit Phares, qui fuit Iudæ, ita scribit: Non otiose vique huius mulieris Euangelista nomen inseruit. Nam si veris intendas animum, nō hæc mulier tam famosa, quam iusta. Non enim temporalis vsus libidinis requisit, sed successionis gratiam concupiuit. Erat enim deformis, liberos non habere: quod etiam legum ciuiliū fuit auctoritate multatum. Promiserat eam filio suo Iudas, sed diu pactarum fœdera distulerat nuptiarum: & per moram promissi defunctus est sponsus. Nondum virginitatis, nōdum viduitatis, ante Christi aduentum, vernabat gratia. Dolens se sine filijs remansisse, dolum studio generationis commenta est; & Iudam consilio præuertit, vt ei se offerret ornata, postquam defunctam eius cognouit uxorem. Vides vbi que mulieris vitam probam; quod non alienum præripuit thorum; non meretricio studio, quasi meretrix adornata est. Non enim vagam captauit libidinem; sed diu soceri fraudata promissis, ex ea familia quam delegerat, conuerso dolo, fructum voluit successionis adipisci. Quis itaque castior? illa que tam diu expectauit promissum, an ille, qui amorem ferre non potuit oblatum? Illa, que sponsi familiam non refugit; an iste, qui meretricem putauit? illa, que oram sui corporis volentibus non permisit ad copulam; an iste, qui quod studio cepit erroris, ad successionis gratiam, castitatem mulieris consummauit? illa, que filios non habebat, & tempus conceptionis, coniugij mora timebat excludi; & que grauitatem maturioris elegit ætatis: an iste, qui etatem adolescentioris adamauit? Ille vnus horæ impatiens, qui annos à puella exegerat castitatis. Denique illa nunquam postea virum experta est; amictumque viduitatis sumpsit à coitu. Sed non ita istam defendimus, vt illum excusemus: Imò vtrumque excusamus: non autem nos, sed mysterium ipsum, quod copulæ illius fructus expressit: generauit enim mulier Phares & Zaram: & cætera, quæ deinceps subtexit Ambrosius.

Sedenim animaduersione dignum est, quod in istis verbis dixit Ambrosius; Selam Iudæ filium, cui desponsata fuerat Thamar, obijisse diem suum, priusquam Thamar facinus illud cum Iudæ faceret: imò illius potissimum morte adductam esse ad id faciendum. Hoc ego dictum Ambrosij, haud scio an discrepet sacræ historię, tum in hoc loco, tum alibi. Hic dicitur versicul. 14. Thamar eo voluisse ornata meretricio fallere Iudam, quod iam creuisset Sela, & non eum dedisset sibi maritum. Si autem tunc mortuus fuisset Sela, hoc ipsum potius illa dixisset, & causata esset. Et vers. 26. id ipsum nō obscure significauit Iudas, dicens:

26

Thamar & Iudam nō peccasse, an verè senserint Ambros. & Chrysof.

Chrysof.

2. Reg. 17.

27

Theodor.

28

S. Ambros.

29

Animaduersione in quoddam dictum B. Ambros.

Iustior me est, quia non tradidi eam Sela filio meo: quod non dixisset Iudas, si iam decessisset Sela. Deinde infra cap. quadragesimosexto numerantur quinque filij Iuda, Her, Onan, Sela, Phares, & Zara: quorum duo dicuntur fuisse mortui, Her & Onan, in terra Chanaan, ante discessum Iacob in Aegyptum. Non igitur ibi mortuus fuerat Sela. Et Numer. 26. sic est: Fuerunt filij Iuda per cognationes suas; Sela à quo familia Seleitarum; Phares, à quo familia Pharesitarum; Zares, à quo familia Zareitarum. Vixit igitur Sela post illud facinus Thamar; & alia ducta vxore filios procreauit, & numerosam reliquit progeniem. Præterea, si iam tunc mortuus fuisset Sela, soluta fuisset Thamar vinculo matrimonij eius, atque idcirco fuisset extra potestatem Iudæ: non igitur Iudas ius & potestatem habuisset iudicandi & condemnandi eam, vt fecit.

Refellitur sententia Simeonis Iochai.

Rabbi Simeon Iochai in Commentarijs Pentateuchi, quos Zoar præscripsit, liberat Thamar omni crimine: ait enim non explendæ libidinis gratia id egisse eam, sed pio quodam instinctu, nempe vt ex Iuda, expectatum Messiam conciperet. Sed istud nihil habet verisimilitudinis: non enim mulier alienigena, & recēs ascita in hebræe gentis familiam, scire potuit tunc mysteriū illud de Messia generando ex Iuda: id enim nec ipse Iudas; nec alius mortalium quispiam tunc nouerat. Etenim primitus à Deo reuelatum id fuit beato Iacob, cum iam moribundus prophetico afflatus Spiritu, illustrissimū illud de Messia ex Iuda stirpe generando vaticinium edidit.

QVINTA DISPVTATIO.

An iusta fuerit sententia Iudæ, Thamar damnantis poena ignis

Super illis verbis:

ver. 24.

Dixitq; Iudas: Producite eam vt comburatur.

30

Tribus ex rebus æstimari posset iniqua sententia ista Iudæ; primò, quòd nullam videtur ille habuisse potestatem iudicandi & damnandi capitali poena, atque absoluendi: tum quòd poena combustionis videtur impendio grauior delicto Thamar: ac demum quòd iniquissimum videatur mulierem grauidam, priusquam pariat morti addicere. Tractandæ sunt itaque in hac disputatione tres quæstiones, quarum prima hæc est; Quanam auctoritate, & potestate Iudas damnauerit poena capitali Thamar, cum ea potestas pertineret ad Principem; & iudices eius loci, in quo Iuda aduena erat & peregrinus. Huic quæstioni tribus modis responsum ab Auctoribus reperio. Tostatus, Paulus Burgensis, Caietanus, Oleaster, alijque putant potestatem illam fuisse delatam Iudæ à Chananæis, inter quos versabatur, tum ob præstantem eius prudentiam, atque virtutem multis in rebus spectatam illis, probatamque: tum quòd propter matrimonium quod fecerat cum filia viri Chananæi; cui nomen Sua, qui eius loci princeps erat, aut certè primarius, magno erat ibi in honore, nec iam, vt alienigena, sed tanquam Chananæus habebatur.

i. quæstio, An Iudas legitimam potestatem habuerit damnandi, & puniendi Thamar. Tostat. Burgens. Caietan. Oleaster.

Si hoc responsum non persuadeatur Lectori, propterea quòd præter fidem videatur, Chananæos, gentem vtique impiam, sceleratamque, tantam detulisse potestatem homini alienigenæ & peregrino, & diuersæ admodum religionis, morumque: accipiat secundum hoc responsum traditum à Thoma Anglico Dominicani ordinis, viro docto & pio. Hic ait: Verba illa Iudæ: *Produce eam vt comburatur*, non esse verba hominis, sua auctoritate iubentis eam comburi, tanquam pro imperio quod in eam haberet: sed esse verba requirentis, & volentis publicam iustitiam exerceri in Thamar. Sic enim ille scribit: *Non oportet intelligere, Iudam dixisse iubendo, vt combureretur; sed potius requirendo iustitiam ab ijs, quorum intererat. Idcirco autem requisit iustitiam aduersus illam, quòd insignem sibi & filijs suis videbatur Thamar iniuriam fecisse.*

Thomas Anglicus.

Si neque hoc responsum Lectoris explebit animum, tertium hoc fortasse non displicebit ei. Opinantur quidam, nec ego ab ea opinione abhorreo; fuisse id temporis in more apud illas gentes, vt qui princeps erat, caputque totius familiæ, in eos qui eius familiæ sub illius gubernatione essent, plenam & absolutam, vitæ iuxta, necisque potestatem haberet: quemadmodum apud multas gentes, viro in vxorem adulteram animaduertente, ius & potestas erat. Iudas porro caput erat familiæ, ad quam Thamar tanquam nurus eius pertinebat.

Altera quæstio est, an poena combustionis, qua Thamar damnata est, fuerit iusta. Videtur enim nimio acerbior & atrocior fuisse delicto. Thamar enim simplicis fornicationis apud Iudam accusata fuerat. *Nunciauerunt Iudæ (ait scriptura) dicentes, Fornicata est Thamar nurus tua.* Simplex autè fornicatio non meretur poenam combustionis: nec apud vllam gentem tanto vnquam supplicio punita est. Hebræi facile hoc expediunt: Tradunt enim Thamar fuisse filiam sacerdotis Melchisedec, quem ipsi fuisse putant Sem filium Noe. Lex autem erat, sacerdotis filiam in stupro deprehensam flammis exuri debere: Sicut traditur Leuit. 21. vbi sunt hæc verba: *Sacerdotis filia, si deprehensa fuerit in stupro, & violauerit nomen patris sui, flammis exuretur.* Verum istiusmodi traditio Hebræorum friuola & inutilis, & prorsus explodenda est. Primò falsum est quòd assunt isti, Melchisedec fuisse eandem personam atq; Sem, quòd nos euidenter argumentati sumus in 3. tomo Còment. nostrorum in Genes. super cap. 14. & numer. margin. 65.

31 Cur damnata fuerit Thamar poena combustionis.

Vana & inutilis traditio Hebræorum.

Sed esto, fuerit Melchisedec, Sem: nihilominus istam traditionem funditus euertet ratio temporum, & veritas sacræ Chronologiæ. Sem namq; vixit post diluuium quingentis annis, vt scriptum est Genes. 11. hoc autem factū Thamar, euenit plus quingentis & octoginta annis post diluuium: erat igitur mortuus Sem, amplius octoginta annos priusquam Thamar hoc fecit. Nò igitur illa, quæ puella erat, filia Sem esse potuit. Quòd autem dixi de obitu Sem ante octoginta annos, hoc modo colligitur ex scriptura. A diluuiio vsque ad ortum Abrahæ, numerantur anni 292. Genes. 11. Ab ortu Abrahæ, vsque ad generationem Isaac, centum anni, Genes. 21. Ab ortu Isaac, vsque ad generationem Iacob, anni sexaginta, Genes. 25. Cùm autem contigit quòd hic narratur

de Tha-

de Thamar & Iuda, Iacob annum agebat centesimum & propè trigessimum, vt ex ijs, quæ disputauimus supra in 1. disputat. super hoc caput, manifestum est: Istorum verò annorum summa est 580. Præter hæc, illud quoque vanitatem Hebraicæ illius traditionis ostendit, quòd filiam Sacerdotis stupri conuictam, comburi debere, fuit aliquot sæculis post istud factum Thamar lege Mosaica præscriptum & sancitum. Quare etiam si Thamar fuisset filia Sacerdotis, non propterea oportuisset eam comburi: sed deberent Hebræi probare, etiam ante legem fuisse istud in vsu & obseruantia apud illas gentes.

32
An crimē
Thamar
fuerit ad-
ulterium.

Tostat.

Lyranus & Tostatus, & Thomas Anglicus, argumentantur, crimen Thamar non fuisse simplicem fornicationem, sed adulterium: erat enim iam desponsata & coniuncta Selæ filio Iudæ, secundum illam legem, siue consuetudinem de suscitando semine fratri mortuo sine liberis. Putant autem isti, coniunctionem Thamar cum Selæ, fuisse instar matrimonij per verba de præsentibus contracti, & iam rati, sed nondum consummati. Audiatur Lector Tostatium: *Thamar non damnabatur ad ignem propter simplicem fornicationem, sed propter adulterium. Sicut enim mulier per matrimonium iuncta viro, & ab eo cognita, si alio cum viro miscetur, plectitur capite: ita si solum desponsata sit viro per verba de presenti, & necdum ab eo cognita, si ab alio cognoscatur, plectenda capite est. Thamar autem desponsata erat Selæ filio Iudæ, non quidem per verba, sed per mandatum legis, siue consuetudinis, de suscitatione seminis, quæ vetabat, vxorem defuncti sine filijs, matrimonium inire cum alio, nisi frater mortui respueret eius coniugium, sic enim obseruatum fuisse colligitur ex cap. 25. Deut. & cap. 4. libri Ruth. Selæ porro non detrectauerat coniugium Thamar, neq; pater eius Iuda: quocirca obnoxia erat Thamar matrimonio Selæ, & peccans cum altero viro, tanquam adultera puniri debebat. Sic Tostatus: cui consonat Thomas Anglicus. Licet, inquit, Thamar non esset actu copulata Selæ, erat tamen in spe, & fortiori vinculo, quàm sit contractus sponsalium. Nam eadem lege qua post vnum fratrem, secundo nupserat, ordinatum erat, vt nuberet tertio.*

33
Burgens.

Verum istorum Auctorum opinionem confutat P. Burgensis in additione ad Postillas Lyrani, super hoc caput trigessimum octauum Genesis. Non videtur, ait ille, Thamar commississe adulterium proprie dictum: neque ob id debuisse tali morte puniri. Si quidem mulieres quæ erant alligatæ fratribus, siue cognatis mariti sui defuncti, si alij copularentur licet illicitè fecissent, non tamen morte puniebantur secundum legem: alioqui Noëmi non consulisset nurui suæ Ruth, vt remaneret in terra Moab, & ibidem cum alio contraheret, vt dicitur in lib. Ruth; erat enim ligata ipsi Booz, vel alij cuiusdam de cognatione mariti sui. Nec sanè fuisset excusata Thamar ab occisione, si fuisset adultera, propter hoc, quòd non fuerat data in matrimonium Selæ: non enim propterea excusatur mulier ab adulterio, quòd vir suus nolit ei reddere debitum. Et quamuis illa fuisset adultera, non tamen merebatur comburi, sed alia leuiori pœna puniri: pœna enim combustionis in solas filias Sacerdotum fornicantes, siue adulteras constituta erat, vt patet Leuit. 21. Illud igitur, quòd à quibusdā Hebræis traditur, verisimilius est: Iudam fuisse in loco alio quasi Principem, & potestatem habuisse iudicandi, & damnandi, non secundum aliquas leges scriptas, sed pro arbitrio, & iudicio suo: quòd ex eo apparet, quòd à principio statim eam damnauit; & vbi rescium eius innocentiam, statim etiam absoluit. Sic Burgensis.

34
Etsi Burgensis opinionem illud præterea adiuuat, quòd Iudas statuerat de non dare Selam in matrimonium Thamar, imò dedit ei aliam vxorem: ex quo videbatur Thamar soluta vinculo matrimonij quo fuerat alligata Selæ: illud tamen valdè pugnat contra Burgensem: si enim ita fuisset, vt ipse ait, iam Thamar nihil pertinuisset ad Iudam, nec obnoxia fuisset eius potestati, eiusque sententiæ & damnationi. Neque Iudas ostendebat, nolle se dare ipsi Selam in matrimonium; neque causa non dandi ei Selam, vsque ad illud tempus, fuerat voluntas dandi ei aliam vxorem; sed consilium & voluntas longè differendi tempus matrimonij, quo scilicet magis adoleceret, & robustior fieret Selæ; ne propter infirmitatem ætatis ibidem ei contingeret quòd acciderat fratribus eius. Cur igitur, dicit aliquis, Iudas post hæc non dedit Selam maritum, nisi Thamar? An quia visum est indecens ac turpe, vt filius eam mulierem duceret vxorè quæ cū patre mixta fuerat, atque ex eo filios genuerat? Verum, cur si tanquam adultera damnata est, non potius supplicio lapidationis, quòd secundum legem decretum fuit in adulteram, Deut. 22. quàm pœna ignis damnata est? Sed lex illa Mosis nondum erat lata: & iudicium illud, & damnatio facta est, aut secundum mores & instituta illius regionis, & gentis: aut quia Iudas caput erat familiæ, secundum proprium eius arbitrium ac voluntatem. Is autem indignitate flagitij maiorem in modum commotus ac perturbatus præcipit sententiam & atrociorè quàm æquum erat, pœnam statuit. Probabilis itaque videtur opinio Lyrani, Tostati, & Thomæ Anglici, quam supra exposuimus.

35
Restat tertia quæstio; An illa damnatio Thamar prægnantis, & foetum iam animatum genentis vtero, fuerit iniqua & crudelis? Caietanus, & Lippomanus in Catena non dubitant dicere, istam Iudæ sententiam fuisse nimis sæuam & iniquam. Et meritò. Nec laborandum est in excusando Iudam ab isto peccato, sicut nec excusamus eum à peccato fornicationis cum Thamar, nec à peccato perfidiæ non seruando quæ promiserat nurui suæ Thamar; nec à peccato venditionis Ioseph, cuius fuit ille auctor. Quòd autem capitalis damnatio Thamar, tunc grauidæ, non expectato eius partu, fuerit iniqua, tribus modis probari potest; auctoritate diuinæ scripturæ, ratione, & nobilissimarum ac prudentissimarum gentium institutis & legibus. Scripturæ sententia euidenter contraria est sententiæ Iudæ in Thamar. Deus enim per Ezech. ca. 18. ait: *Anima quæ peccauerit, ipsa morietur: filius non portabit iniquitatem patris, & pater non portabit iniquitatem filij: Iustitia iusti super eum erit, & impietas impij super eum erit.* In his verbis ponitur anima pro homine, vt sæpè fit in scriptura. Apertè igitur Deus hisce verbis declarat, vnumquemque puniri debere pro peccato suo, non autem pro alieno: nec filium portare debere iniquitatem patris sui, id est, luere pœnas peccatis patris sui meritis debitæque: solet namque non rarò in scriptura vocabulum iniquitatis vsurpari, non solum pro culpa peccati, sed etiam pro reatu pœnæ, cui obnoxium est peccatum.

Hanc naturalem æquitatè secuta est lex Mosis, vetans, pro peccatis parentum, occidi filios inno-

Auctoris
sententia,
An fuerit
iniquum,
morte dā-
nare Tha-
mar vnā
cum filio
quo erat
grauida.
Caietan.
Lippoma.

Loc. Ezech.
cap. 18.

Roman.
Atheniē.
Ægyptio-
rum lex de
supplicio
mulieris
gravidæ
differēdo
vsque ad
partū ei.

centes. Verba legis in cap. 24. Deut. huiusmodi sunt: *Non occidetur pater pro filiis, nec filij pro patribus: sed vnusquisque pro peccato suo morietur.* Contra fecit Iudas: damnado enim Thamar ad ignem, voluit etiam filium in vtero eius contentum, ob matris peccatum, cuius ille particeps nullo modo erat, necare. Idem quoq; confirmatur hac ratione: poena, si iusta est, necessario respondet culpae antecedenti: na vbi nulla est culpa, ibi poena esse non potest nisi iniusta: in filio autem Thamar nulla fuit culpa, nulla igitur ei debebatur poena: quare aequali supplicio matrem atque filium, id est, nocentem atq; innocentem damnare plane iniquum, & sauum & barbarum fuit.

36

Eius porro iniquitatis & inhumanitatis, atque crudelitatis magnum est argumētum, quod idipsum gentium institutis atq; legibus repudiatum, atque interdictum fuit. Etenim praegnantis mulieris vltimo supplicio damnatae, poenam Romanorum legibus differri quoad peperisset, Romanae antiquitatis peritis ignotum esse non potest. Hoc enim testatur Clem. Alexand. lib. 2. Stromat. Idque Quintil. scite accommodat ad argumētum eius declamationis, cui titulus est *Praegnantis adultera.* Nec verò proprium hoc ius fuit Romanorum: eo namq; antea vsos esse Athenienses, indicio est, quod mulierem praegnantem; veneficij apud Areopagitas accusatam, cum capitis damnanda esset, de concilij sententia seruata fuit quoad partum edidisset. Hoc enim litteris mandauit Aelianus lib. 5. de varia historia, cuius haec sunt verba: *Areopagite veneficam mulierem captam no prius morte multabant, quam edidisset id quod conceperat, cum capta fuit. Atque ita innocuum infantem a supplicio liberantes, eam quae meruerat, puniebant.* Idipsum fuisse in more atque legibus veterum Aegyptiorum, tradit Plutarch. in lib. de sera Numinis vindicta.

Clem. Alexandrin. Quintil.

Aelianus.

Plutarch.

Quocirca execranda fuit Claudij Imperatoris crudelitas, quae ne supplicio quidem praegnantium mulierum abstinuisse, Dion lib. 57. prodidit, cum tamē iuris sanctio non capitalem modò poenam sumi, sed ne quaestionem quidem de praegnante haberi patiatur. Est praeterea lex vigesima octaua in titulo de statu hominum, Digestorum libr. 1. his verbis: *Imperator Adrianus Publio Marcello rescripsit: liberam, quae praegnantis vltimo supplicio damnanda sit, liberum parere, & solitum esse seruari eam, dum partum ederet.* Est itē lex tertia in titulo de poenis lib. 48. Digest. in hanc sententiā: *Praegnantis mulieris damnatae poena differtur, quoad pariat.* Ego quidem, & ne quaestio de ea habeatur, scio obseruari quandiu praegnans est. Ex his liquidò apparet, sententiam illam Iudae fuisse iniquam.

Dion Cass.

ver. 27. 28.

Instante autem partu, apparuerunt gemini in vtero: atque in ipsa effusione infantum vnus protulit manum: in qua obstetrix ligauit coccinum, dicens: Iste egredietur prior.

37

Explorate cognosci potuit, tum ab ipsa praegnante, tum ab obstetrice duos esse intra vterum infantes, partim ex diuerso motu, quē simul illi diuersas partes versum faciebant; partim ex mutua collisione, qua se inuicem agitabant, ac trudebant in vtero. Fuit igitur confimilis generatio horum infantium, generationi Iacob & Esau:

nam & illos inuicem collisos esse intra vterum, & quasi cōcertasse, vter egrederetur prior, supra narrauit Moses Gen. 25. & vtrobiq; partus prodigiosus fuit: sicut enim illic, Esau prius egredientem proximē subsecutus est Iacob, plantam pedis eius tenens manu: ita hic vnus manum extra vterum protulit, quasi prior egressurus: sed statim retrahēs manum, & quasi primatu natiuitatis cedens, locum alteri dedit prius nascendi.

Circa illud, *In qua obstetrix ligauit coccinum:* Oleaster huiusmodi facit adnotamentum, Meo iudicio, inquit, Sani non est à Sen, quod est dens, & ebur, sed à Sanah, quod est duplicare: & significat, aut duplicatum colorem, id est, valde intensum, vel duplicatum filium, quae significatio mihi aridet magis. Sic enim accipitur Proverb. 31. *Omnis domus eius induta est Scanim, id est, duplicibus: Et secundo Samuelis cap. 1. Qui induere faciebat vos Scaniū, id est, duplicatis, scilicet vestibus porcis, quam coccineis.* Vnde hic posset veri: & ligauit super manum eius duplicatum scilicet filium, quae mihi videtur germanior lectio. Sic Oleaster. At enim omnes verterunt, coccinum; Septuaginta, & Hieronymus, & interpretes Chaldaeus, & recētiore interpretēs: filū enim coccineum, in signior erat nota distinctionis quam vtique obstetrix facere volebat.

Oleast.

Tostatus, exponens vocem illam coccinum, quod ait fuisse filium valde nigrum, Coccus, inquit, est nomen serici, quod postea ad ruborem, vel nigredinem valde tingitur, ita vt color ille non facile diluatur. Idcirco Deus quasi pro miraculo, dixit apud Isa. ca. 1. *Si fuerint peccata vestra vt coccinum, quasi nix dealbabuntur; id est, si fuerint ita nigra, vt est coccus his tinctus, dealbabuntur vt nix.* Et quod hic sumatur coccinum pro nigro, clare ostendit quod proximē adiungitur tanquam quid diuersum: *Esti fuerint rubra vt vermiculus, erunt quasi lana alba.* Sic Tostatus. Verum falsus est dupliciter, putans, coccum esse sericum, & coccinum sumi pro valde nigro: vtrumq; enim falsum est. Coccus porro Graecis vniuersē significat granum, sed propter excellentiam, vsurpari solet pro grano valde rubro, & rotūdo, cuius vsus est in tingēdis vestibus. Est autem arbuscula, in qua nascitur coccus, similis ilici, Plinius lib. 9. cap. 41. *Coccus, inquit, Galatiae rubens granū, circa Emeritam Lusitaniae, in maxima laude est. Anniculo grano languidus succus: idem à quadrimo euanidus. Ita nec recenti vires, neque senescenti.* Et in lib. 21. cap. 8. *Cocci colorem esse ait, qualis micat in rosis, gratius nihil traditur aspectu.* In his granis seu coccis, parui & nigri vermiculi gignuntur, optimi odoris, qui paulò post coccis exeuntes, & praestanti vino albo insperfi, moxq; arefacti, contunduntur in puluerem, rubefaciendis lanis laudatissimum. Hebraeis vermīs hic dicitur Tholaad, nomine communiter omnibus vermibus conueniente: de quo est illud Isaiae cap. 1. *Etsi fuerint rubra quasi vermiculus, vt ut lana alba erūt.* Vestes autem coccineae, nobilium erāt atq; diuitem, vt patet 2. Reg. 1. Threnor. 4. & Matth. 27.

38

Tostat. Loc. Isai. cap. 1.

Quid sit coccum, & lapsus Tostati.

Plinim.

Quare diuisa est propter te maceria? Et ob hanc causam vocatum est nomen eius Phares. Postea egressus est frater eius, in cuius manu erat coccinum: quem appellauit Zara.

ver. 29.

Hunc locum exponens sanctus Hieronymus in Traditionib. in Genes. Pro maceria, inquit,

39

Hieron.

diuisionem Aquila & Symmachus transtulerunt, quod Hebraicè dicitur Phares. Ab eo igitur quòd diuiderit membranam secundinarum, diuisionis nomen accepit. Vnde & Pharisei, qui se quasi iustos à populo separauerant, diuisi appellabantur. Nomen autem Zara, interpretatur Oriens: qui sic dictus est, quia primus apparuit, vel quia plurimi iusti ex eo nati sunt, vt in lib. Paralip. continetur. Sic Hieronymus. Est porrò Maceria, paries ex lapidibus temerè congestis, sine calce aut luto constructus, quo circumquaque vineæ claudi solent. Græcè est *φάρα*, id est, sepes & repagulum. Hebræa hoc sonant ad verbum: Quare propter te, vel super te, diuisa est diuisio? Chaldaus diuersè admodum vertit hunc locum, sic nimirum, *quàm multa tibi fortitudo est, vt preualueris?* Vocabulo igitur maceriae, vel sepis, vel diuisionis, significatur membrana, qua intra vterum obuolutus & contectus est foetus: hanc rumpendo, & ruptam trahendo secum foras, exit foetus ex vtero: quam membranam Latini vocant secundas, vel secundinas. Germana igitur horum verborum sententia, hæc est: Cur membranam qua operiebaris, rupisti, vt prodires ante fratrem tuum? Sunt autem hæc verba obstetricis, ægrè ferentis præreptum esse Zaræ à Phares exitum ex vtero, & consequenter ius primogenituræ.

SEXTA DISPUTATIO.

De Allegorica expositione eorum, quæ sunt in generatione Phares & Zara, historicè tradita sunt à Mose.

Permira fuit generatio Phares & Zara, non minus quàm Iacob & Esau, & quantum ad commixtionem parentum, & quantum ad modum generationis ipsorum. Quocirca Patres haud quaquam dubitarunt, quin opertum huiusmodi historia ingens contineretur mysterium. Ac de eo quidem conuenit inter omnes, istos fratres præfigurasse duos populos postea venturos, Iudaicum, & Gentilem: sed vter frater, vtrius populi figura fuerit, discordant Patres. Irenæus, Chrysofomus, & Theodoretus, Zaram, figuram faciunt populi Gætilis, Phares autem populi Iudaici. Contra verò Cyrillus, Isidorus, & Rupertus. Ponam hic verba Irenæi, quæ propter vetustissimi & sanctissimi scriptoris, & martyris auctoritatem, venerandam referunt veluti imaginem quandam antiquæ illius ecclesiasticæ doctrinæ. In lib. 4. aduersus hæreses cap. 42. ita scribit: *Hoc etiam per Thamar, Iudæ nurrum, typicè ostenditur. Cum enim concepisset geminos, alter eorum prior protulit manum suam: vt cum obstetrix putaret eum primogenitum esse, coccinum alligaret signum in manu eius. Cum autem ille retraxisset manum suam, prior exiit frater eius Phares, & deinde secundus ille, in quo erat coccinum, Zara: clarè manifestæ Scriptura eum populum, qui habebat coccinum, signum, id est, eam fidem, quæ est in præputio, præostensam primùm in Patriarchis: post deinde subtractam, vt nasceretur frater eius: Deinde sic eum, qui prior esset, secundo loco natum. Hic est cognitus per signum coccinum, quod quidem est passio Christi, & iuitio præfigurata in Abel, & descripta à Prophetis, perfecta verò in nouissimis temporibus à Filio Dei: Oportebat enim quedam prænunciari paternaliter à Patribus, quæ-*

dam autem præfigurari legaliter à Prophetis: quedam verò deformari secundum deformationem Christi ab ijs, qui adoptionem perceperunt. Sic Iren.

Sed hoc ipsum apertius & distinctius tradit S. Chrysofomus in Homilia 62. in Genesim, hunc in modum scribens: *Quòd non temerè & sine causa hæc facta sint, sed quòd figuræ futurorum fuerint, res ipsæ declarant. Non enim iuxta naturæ ordinem hæc facta sunt. Quomodo enim erat possibile, vt postquam Zara protulisset manum extra vterum, atque ea coccino ligata esset, hanc ille mox retraheret, & daret posteriori transitum, nisi diuina quedam virtus hæc prius dispensasset, & sicut in vmbra quadam præfigurasset, quòd statim ab initio, Zara (id autem est Oriens) figura esset Ecclesiæ & fidelium ante legem? Fuerunt enim sicut Zara, qui manum protulit, & in ea coccinum habuit, Noè & Abraham, & ante illos, Abel, & Henoch; quibus magnum studium fuit, vt placerent Deo. Postquam verò in multos propagati, multa peccatorum onera collegerunt, quo vel paruam aliquam consolationem haberent, data est lex tanquam vmbra quedam, non peccata tollens, sed tantum demonstrans. Verùm quia neque Lex eis profuit, sed nihilominus peccatis immergebantur, adueniens communis Dominus noster, spirituales hanc, & virtutibus claram vitam, humano generi largitus est, cuius figuram Zara implebat. Non igitur inconsideratè transeamus quæ in diuinis Scripturis sunt prodita, neque superficie tenus salutemus, sed in profundum eorum penetremus: vt cum diuinitas ibi reconditas cognouerimus, glorificemus Dominum nostrum qui cum tanta sapientia dispensat omnia. Hactenus ex Chrysofomo.*

Chrysofomus sequens, vt solet, Theodoretus, ponit hanc quæstionem, quæ est num. 95. earum quæstionum, quas in Genesim scripsit: *Quid indicabat quòd Zaræ & Phares accidit? Ad quæ respondens, subdit: denotabat duos populos, Phares populum Iudaicum, Zara verò Gentes, quæ crediderunt. Nam ante legem fuerunt etiam plerique pietatis alumni, secundum fidem non secundum legem viuentes. Quocirca Zara tale vitæ genus demonstrans, manum porrexit: permulti enim fuerant ante legem, vt diximus, pietatis & virtutis studiosi. Funiculus autem coccineus Antiquorum sacrificia denotabat: nam & illi sacrificijs Deum placabāt, vt Abel, Henoch, Noè, Melchisedec, Abraham, Isaac, & Iacob. Deinde cum Zara manum retraxisset, egressus est Phares. Lex enim intercessit media inter eos qui ante legem & post legem fuerunt. Quapropter B. Paulus inquit: Lex autem subintravit, docens etiam ante legem secundum fidem iustificatos esse: & item splenduisse gratiam Dei. Sic Theodoretus.*

At verò eandem Historiæ allegoriam contrario modo tractarunt, & exposuerunt Cyrillus, Isidorus, & Rupertus, Zaram facientes figuram populi Iudaici: Phares autem, populi Gentilis. Cyrilli verba, vt memorantur in Catena in Genesim, huiusmodi sunt: *Quòd Phares prior egressus sit, nõ obscuro signum est, Gentes prius ad fidem vocandas, quàm genus Israel. Coccinum verò sanctissimum Christi sanguinem signat. Quis autem maceriã soluit, nisi Christus? Isidorus autem super hoc loco ita scribit: Zara significabat antiquum Israeliticum populum sub lege constitutum: qui prior quasi manū emisit, quando dictis prophetis, & legalibus sacrificijs natiuitatē, & passionē Domini in carne prænuntiavit. Sed instante partu manum subtraxit: quia adueniente plenitudine temporum, credere in Dei Filium noluit: & eū in præsentem positum despectit: de quo tamen multa in posterum prædixit. Phares porrò, qui interpretatur diuidens, prius egressus est: quia post quæ cecitas in Israel facta est, plenitudo Gentium introiuit, & sic postmodum Israel saluus erit. Sic Isidorus.*

41
S. Chrysof.

Chrysof.

Rom. 7.

42
Cyrillus.

Isidorus.

Verum huiusmodi interpretationem enucleatius tractauit Rupertus cap. 31. libri 8. Commentariorum in Genesim super illis verbis huius capituli: *Instante partu, apparuerunt gemini in utero eius: Sic enim ibi scribit: Tempus est, vel dies partus, hoc tempus acceptabile & hic dies salutis ab hora passionis Christi: cuius amaritudo (sic enim interpretatur nomen Thamar) id est, mors, omnem hominem, tam Iudaeum quam Gentilem ad eternam vitam parturuit. Nam isti sunt duo Gemini, qui in utero Thamar reperti sunt inter se discordantes, & quasi de privilegio nascendi comendentes: quos Apostolus exaequare, & ad pacis concordiam formare cupiens, partim exterret minis, partim demulcet promissis: Ira, inquit, & indignatio, & tribulatio, & angustia in omnem animam hominis operantis malum, Iudaei primum & Graeci. Gloria autem, & honor, & pax omni operanti bonum, Iudaeo primum, & Graeco: non enim personarum distinctio apud Deum: Sed quid praesignat quod in effusione infantium vnus protulit manum? Nimirum iste manum proferens, praesignauit Iudaeum; qui primus Legem accepit, & cui primum oportebat loqui verbum Dei. At ille repulit illud, & indignum se iudicauit aeternae vitae. Manum ergo coccino ligatam cito retraxit, id est, conscientiam Christi sanguine pollutam auertit, alter protinus egressus est, quia Gentilis populus ad lucem Fidei venit, & Deo natus est: Quare diuisa est propter te maceria? Hoc illa profecto non a semetipsa dixit, sed verum prophetauit quod nunc palam factum est. Caecitas videlicet ex parte contigit in Israel, donec plenitudo Gentium intraret, & sic omnis Israel saluus fieret. Haec interruptio Israel, diuisio maceriae est quam & significat Phares, quod interpretatur diuisio. Alterum appellauit Zaram. Quo nomine pellenda designatur caecitas quae contigit in Israel: ut post praesentem infidelitatis noctem videat vera lucem, respiciens ad Orientem qui est Christus Dominus; Zaram namque interpretatur Oriens. Sic Rupertus.*

B E N E D I C T I
P E R E R I I C O M M E N T A
R I A I N C A P V T T R I G E
S I M V M N O N V M
Genesis.

A R G V M E N T V M.

Iosepho in Aegyptum ducto, prospere fuit apud Dominum suum: Sed quia nefariae libidini dominae suae assentiri noluit, apud dominum ab ea falso accusatus, detrusus est in carcerem:

vbi tamen apud Principem carceris gratiosus fuit.

- 1 **I**GITUR Ioseph ductus est in Aegyptum, emit quem
2 **L**eum Phutiphar Eunuchus Pharaonis, princeps exercitus, vir Aegyptius, de manu Ismaelitarum, a quibus perductus erat. Fuitque Dominus cum eo, & erat
3 **v**ir in cunctis prospere agens: habitauitque in domo domini sui, qui optime nouerat Dominum esse cum eo: & omnia, quae gereret, ab eo dirigi in manu illius.
4 **I**nuenitque Ioseph gratiam coram Domino suo, & ni-

strabat ei, a quo praepositus omnibus, gubernabat creditam sibi domum, & vniuersa quae ei tradita fuerant: benedixitque Dominus domui Aegypti propter Ioseph, & multiplicauit tam in adibus, quam in agris cunctam eius substantiam: nec quidquam aliud nouerat, nisi panem quo vesceretur. Erat autem Ioseph pulchra facie, & decorus aspectu. Post multos itaque dies iniecit domina sua oculos suos in Ioseph, & ait: Dormi mecum. Qui nequaquam acquiescens operi nefario, dixit ad eam: Ecce dominus meus, omnibus mihi traditis, ignorat quid habeat in domo sua: nec quidquam est, quod non in me a sit potest ate, vel non tradiderit mihi, praeter te, quae vxor eius es: quo modo ergo possum hoc malum facere & peccare in Deum meum? Huiusmodi verbis per singulos dies & mulier molesta erat adolescenti, & ille recusabat stuprum. Accidit autem quadam die ut intraret Ioseph domum, & operis quippiam absque arbitris faceret: & illa apprehensa lacinia vestimenti eius, diceret, Dormi mecum. Qui relicto in manu eius pallio fugit, & egressus est foras. Cumque vidisset mulier vestem in manibus suis, & se esse contemptam, vocauit ad se homines domus suae, & ait ad eos: En introduxit virum Hebraeum, ut illuderet nobis: ingressus est ad me, ut coiret mecum: cumque ego succlamassem, & audisset vocem meam, reliquit pallium quod tenebam, & fugit foras. In argumentum ergo fidei retentum pallium ostendit marito reuertenti domum, & ait: Ingressus est ad me seruus Hebraeus quem adduxisti, ut illuderet mihi: cumque audisset me clamare, reliquit pallium quod tenebat, & fugit foras. His auditis dominus, & nimium credulus verbis coniugis, iratus est valde: tradiditque Ioseph in carcerem, vbi vincti regis custodiebantur, & erat ibi clausus. Fuit autem Dominus cum Ioseph, & misertus illius, dedit ei gratiam in conspectu principis carceris. Qui tradidit in manu illius vniuersos vinctos qui in custodia tenebantur: & quidquid fiebat sub ipso erat. Nec nouerat aliquid cunctis ei creditis: Dominus enim erat cum illo, & omnia opera eius dirigebat.

P R A E F A T I O.

De laudibus castitatis Sancti iuuenis Ioseph.

DVO in sacris literis traduntur per insignia castitatis exempla: alterum in Ioseph, virginis castitatis; alterum in Susanna, coniugalis pudicitiae. Vtriusque porro castitas perfecta, duplici argumento explorata atque probata est: nam & vterque tuto sine metu poenae atque infamiae peccare potuit: & non peccare, sine maximo vitae, ac famae discrimine non potuit. Sed illud maius in Ioseph, quod ad peccandum plura & aciora habuit incitamenta, iuuenilem aetatem, secretum loci, opportunitatem temporis, securitatem criminis, flagrantissimam dominae suae voluntatem vltro expetentis, atque adeo instanter flagi-